

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Politické a správní aspekty rozvoje města Dobřany

Zuzana Sobotková

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zuzana Sobotková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické a správní aspekty rozvoje města Dobřany

Název anglicky

Political and administrative aspects of the development of Dobřany

Cíle práce

Bakalářská práce se zaměří na tvorbu a rozhodování samosprávných orgánů vybraného města. Cílem práce bude, s přihlédnutím k hospodářským a sociálním podmínkám ve městě, identifikovat aktéry lokálního politického procesu a jejich rozvojové preference. V tomto smyslu se práce soustředí i na vytváření kandidátních listin, volební programy a střety rozvojových vizí, přičemž pozornost se soustředí na obecní volby a povolební jednání o orgánech městské samosprávy na podzim 2022.

Metodika

Bakalářská práce bude mít charakter případové studie. Bude se opírat o data ČSÚ a o studium dokumentů, především dokumentů městské samosprávy. Doplňující informace budou získány rozhovory s aktéry místního rozvoje.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Veřejná správa, orgány města, volební strany, regionální rozvoj, město Dobřany

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností : koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-144-4.
- BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5.
- ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- MÜLLER, K B. *Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu : lokální politické elity jako klíčoví aktéři demokratizace?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2018. ISBN 978-80-7419-271-5.
- RYŠAVÝ, D. – ŠARADÍN, P. *Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-042-1.
-

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Jaroslav Čmejrek, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 27. 2. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 06. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Politické a správní aspekty rozvoje města Dobřany" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.3.2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. PhDr. Jaroslavu Čmejrkoví CSc. za vedení a cenné připomínky.

Politické a správní aspekty rozvoje města Dobřany

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na tvorbu a rozhodování samosprávných orgánů vybraného města s ohledem na hospodářské a sociální podmínky, jež ve městě působí. Předně se práce věnuje charakteristice obce a jejím správním a demografickým aspektům. V tomto kontextu se práce dotýká i participace nerezidentů na veřejném životě v obci. Dále je zde popisován vývoj samosprávy, a to prostřednictvím zvoleného zastupitelstva. V kontextu složení zastupitelstva je rovněž sledován efekt inkubence a zvláštní pozornost je věnována dopadům preferenčního hlasování na výsledné složení zastupitelstva. V návaznosti na představení zahájených a uskutečněných projektů v rámci volebních období je pro poslední ukončené období sestavena vertikální a horizontální analýza rozpočtu obce. Důraz je také kladen na sestavování kandidátních listin, volební kampaň a povolební jednání politických stran obecních voleb, které proběhly na podzim roku 2022.

Klíčová slova: Veřejná správa, orgány města, volební strany, regionální rozvoj, město Dobřany.

Political and administrative aspects of the development of the municipality of Dobřany

Abstract

The bachelor thesis focuses on the creation and decision-making of self-governing bodies of a selected city, considering the economic and social conditions prevailing in the city. Primarily, the thesis deals with the characteristics of the municipality and its administrative and demographic aspects. In this context, the thesis also addresses the participation of non-residents in public life in the municipality. Furthermore, the evolution of local administration is described through the elected council. In the context of the composition of the council, the effect of incumbency is also monitored, and special attention is paid to the impacts of preferential voting on the final composition of the council. Following the presentation of initiated and implemented projects during electoral terms, a vertical and horizontal analysis of the municipality's budget is compiled for the last completed term. Emphasis is also placed on the compilation of candidate lists, election campaigns, and post-election negotiations of political parties in municipal elections that took place in the autumn of 2022.

Keywords: Public administration, municipal authorities, political parties, regional development, Dobřany municipality.

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
3 Teoretická část práce	13
3.1 Obecní zřízení	13
3.1.1 Působnost obce	13
3.1.2 Orgány obce	14
3.1.3 Financování obce, hospodaření, rozpočet.....	17
3.2 Obecní volby a exekutivní koalice	18
3.2.1 Sestavování kandidátních listin	19
3.2.2 Typologie koalic	20
3.3 Participace občanů	21
4 Praktická část práce.....	23
4.1 Charakteristika vybrané obce	23
4.1.1 Správní aspekty	23
4.1.2 Demografické údaje	25
4.1.3 Občanská vybavenost	27
4.2 Vývoj samosprávy.....	29
4.2.1 Volby 2010	29
4.2.2 Volby 2014	30
4.2.3 Volby 2018	32
4.3 Komunální volby 2022.....	33
4.3.1 Kandidátní listiny a identifikace volebních aktérů	33
4.3.2 Volební kampaň a volební program.....	35
4.3.3 Povolební jednání	37
5 Výsledky a diskuse	39
5.1 Analýza komunálních voleb v letech 2010 až 2022.....	39
5.2 Ekonomický rozvoj obce v letech 2018 až 2022	42
5.3 Participace nerezidentů a komunikace s občany	44
6 Závěr.....	46
7 Seznam použitých zdrojů	48
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	53
8.1 Seznam grafů.....	53
8.2 Seznam použitých zkratk.....	53
Přílohy.....	55

1 Úvod

Význam komunální politiky nelze podceňovat, neboť představuje základní pilíř demokracie a správy na místní úrovni. Lokální politika má přímý vliv na každodenní život občanů v dané obci či městě a ovlivňuje mnohé aspekty jejich života, včetně infrastruktury, služeb, životního prostředí a ekonomické prosperity.

Komunální politika v obcích České republiky má poměrně specifickou podobu, kterou určuje několik skutečností. Vymezení jasné typologie, která by se opírala o charakteristické rysy lokálního rozhodovacího procesu, střetávání rozvojových vizí, tvorbu kandidátních listin, volební kampaň a povolební jednání, je proto poměrně složité. Osvědčeným způsobem pro sběr dat v této oblasti je kvalitativní výzkum a tvorba případových studií o jednotlivých obcích. Takový charakter má i tato práce.

Bakalářská práce se zaměřuje na vývoj samosprávy vybrané obce. S přihlédnutím k socioekonomickým datům a průběhu předešlých voleb v letech 2010, 2014 a 2018, sleduje formování kandidátních listin, volební kampaň a povolební jednání ve volbách, které se konaly na podzim roku 2022. V celkovém posouzení zmíněných voleb bude kladen důraz na preferenční hlasování jako projev občanské participace.

Práce rovněž přiblíží přístup obce k vytváření programu rozvoje města a jeho implementaci do činnosti obce. Zohledněna je zde rovněž role participujících nerezidentů, kteří se na rozvoji obce podílejí. Tato data budou následně zhodnocena v analýze rozpočtu posledního dokončeného volebního období, tedy mezi lety 2018 až 2022.

2 Cíl práce a metodika

Bakalářská práce se zaměřuje na tvorbu a rozhodování samosprávných orgánů vybraného města. Cílem práce je, s přihlédnutím k hospodářským a sociálním podmínkám ve městě, identifikovat aktéry lokálního politického procesu a jejich rozvojové preference. V tomto smyslu se práce soustředí i na vytváření kandidátních listin, volební programy a střety rozvojových vizí, přičemž pozornost se zaměřuje na obecní volby a povolební jednání o orgánech městské samosprávy na podzim 2022.

Bakalářská práce má charakter případové studie. Výsledná data jsou převážně deskriptivního charakteru. Práce je založena na studiu dokumentů, mezi které patří zejména dokumenty městské samosprávy, data Českého statistického úřadu a programy politických stran a sdružení. Doplňující informace byly získány prostřednictvím semi-standardizovaných rozhovorů s aktéry místního rozvoje.

Praktická část práce je rozdělena do tří částí. V první části je pozornost věnována charakteristice vybrané obce, a to zejména demografickým a správním aspektům a občanské vybavenosti obce. V návaznosti na zjištění, že vybraná obec by se chtěla zařadit mezi obce s rozšířenou působností, byla charakteristika demografických aspektů rozšířena o porovnání s referenčními obcemi. Referenční body byly stanoveny jako obce sousedící se správním obvodem vybrané obce, mezi které patří dvě obce s rozšířenou působností a dvě srovnatelně velké obce ve správním obvodu vždy jedné ze zmíněných obcí (viz kapitola Demografické údaje).

Druhá část výzkumu prezentována v kapitole Vývoj samosprávy se věnuje vývoji samosprávných orgánů v návaznosti na výsledky komunálních voleb. Pro účely práce bylo stanoveno rozmezí čtyř volebních období, a tedy časový úsek od roku 2010 až do roku 2022. Při analýze dat je pozornost věnována zejména složení zastupitelstva místní samosprávy. Zvolení zastupitelé jsou řazeni podle úspěšnosti z důvodu demonstrace vlivu preferenčního hlasování a zkoumání jevu inkubence. Dále jsou popsány fáze plnění programu rozvoje města. Pro tyto účely jsou použita data Českého statistického úřadu, zápisy z ustavujících jednání zastupitelstva, místní radniční listy a dokumenty samosprávy.

V kontextu prvních dvou částí, kterým se praktická část práce věnuje, je stěžejní zejména poslední část výzkumu, která je zaměřena na současný stav obce. Třetí část se proto blíže věnuje procesu formování kandidátních listin v komunálních volbách 2022. Pozornost je rovněž věnována volební kampani a rozvojovým preferencím jednotlivých aktérů.

Závěrem této části je rozbor výsledků voleb i povolebního jednání. Pro hodnocení volebního jednání byly využity radniční listy, které mají ze své podstaty nevylučitelný charakter veřejného statku a není možné jejich obsah zpětně měnit. Dále byly hodnoceny příspěvky na sociálních sítích kandidujících stran. Obecně však těmto zjištěním nebyla věnována srovnatelná váha, jelikož se jedná o vylučitelný statek a správci stránek mají možnost jednotlivé příspěvky zpětně upravovat.

V kapitole Výsledky a diskuse jsou prezentovány výstupy realizovaného výzkumu vycházející z praktické části práce a tyto výsledky jsou dány do souvislosti s poznatky prezentovanými v části teoretické. Jedná se zejména o analýzu volebních výsledků v období od roku 2010 až 2022. Dále je provedeno zhodnocení ekonomického rozvoje obce v letech 2018 až 2022 použitím vertikální a horizontální analýzy. Toto období je zvoleno jako volební období předcházející komunálním volbám 2022, kterým je věnována kapitola v praktické části. Cílem vertikální analýzy je pomocí procentního rozboru účetních výkazů určit z hlediska časového zjištění poměr jednotlivých částí k referenční jednotce. Pomocí horizontální analýzy jsou naopak určovány trendy ve vývoji jednotlivých položek (Růčková, 2021, s. 84 n.). Grafy, které jsou pro výsledky těchto analýz nejdůležitější, jsou součástí této kapitoly. Zbylé grafy společně s tabulkami a rozhovory se nachází v přílohách.

3 Teoretická část práce

3.1 Obecní zřízení

Obec je v Ústavě ČR (1993) definována jako základní územní samosprávný celek a základní jednotka územního členění státu, která je samostatně spravována zastupitelstvem obce. Další aspekty obce rozvíjí Balík (2009, 13 n.) následovně: obce v úpravách své vnitřní a vnější organizace mohou jednat samostatně, nicméně se musí řídit zákony stanovujícími základy pro vnitřní organizaci obce. Vliv státu na personální podobu organizace by měl být pouze výjimkou, v současném právním nastavení tomu tak je u institutu tajemníka, u něhož stát může ovlivnit proces jeho jmenování a odvolání. To sice spadá pod pravomoci starosty, potřebuje k tomu ovšem předchozí souhlas ředitele krajského úřadu. Obce lze rozlišovat podle druhů na obec, městyš a město. Města dále členíme na město, statutární město a hlavní město (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

Podle Koudelky (2007, s. 94 n.) obec charakterizují následující základní znaky; území, občané, právní subjektivita a způsobilost k právním úkonům, majetek a hospodaření s ním, soustava orgánů, jimiž jedná a uskutečňuje svou vůli. Podle těchto charakteristik lze obec dále definovat pomocí zákona o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000). Obec tvoří jedno a více katastrálních území, z toho vyplývá, že každé území v ČR je součástí území konkrétní obce (nestanoví-li zvláštní zákon jinak). Stěžejním prvkem obce je občan, tedy fyzická osoba, která je státním občanem ČR a je hlášena k trvalému pobytu v konkrétní obci. Mezi práva občanů patří možnost podílet se přímo či nepřímo na obecní samosprávě. Stejná práva může mít i fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je cizím státním občanem a je v obci hlášena k trvalému pobytu, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena. Veřejnoprávní korporaci tvoří sdružení osob na základě zákona, kterému byla svěřena pravomoc v oblasti veřejné správy. Obec v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající (Kočí, 2012, s. 19). Zároveň může vydávat i právní předpisy v podobě obecně závazných vyhlášek a nařízení (podle působnosti obce) (Koudelka, 2007, s. 122).

3.1.1 Působnost obce

V rámci své působnosti realizuje subjekt veřejné správy svou pravomoc, což je soubor nástrojů k plnění svěřených úkolů (např. pravomoc vydávat právní akty, uzavírat veřejnoprávní smlouvy) (Koudelka, 2007, s. 122). Působnost je oblast činnosti subjektu

veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (prostorová, místní či též územní působnost) a vůči určitému okruhu osob (osobní působnost) (Koudelka 2007, s. 122). V rámci své činnosti obce rovněž sestavují plán rozvoje města, který představuje strategický dokument určující dlouhodobé cíle a směřování rozvoje města v různých oblastech, jako je infrastruktura, životní prostředí či sociální a ekonomický rozvoj (Wokoun, 2008). Z modelu smíšené veřejné správy vyplývá dvojí působnost obcí; přirozená (samostatná) a přenesená (Koudelka, 2007, s. 27).

Přirozená působnost vychází z ustanovení, že hlavním smyslem existence obce je pečovat o všestranný rozvoj svého území a vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000). Samostatná působnost proto zahrnuje záležitosti, které nebyly svěřeny jiným územním samosprávným celkům a jsou v zájmu obce a jejích občanů (Koudelka, 2007, s. 124). Zahrnuje všechny oblasti, které nejsou upraveny speciálním zákonem (jako přenesená působnost) nebo nepodléhají omezením stanoveným zákonem. Dále může být obci přímo svěřena do samostatné působnosti prostřednictvím zákona (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

Přenesená působnost spočívá v plnění určitých veřejných záležitostí, které jsou na obce delegovány státem (Kopecký, 2010, s. 173). Státní správu vykonávají podle zákona o obcích určené orgány obce, především obecní úřad, dále pak starosta, rada a zvláštní orgán obce (Kočí, 2012, s. 71). V přenesené působnosti obce tedy nejednají svým jménem, ale jménem státu a stát též odpovídá za kvalitu výkonu této působnosti, kterou obci svěřil (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

3.1.2 Orgány obce

Obec může jednat pouze prostřednictvím svých orgánů. Nejdůležitějším z nich je zastupitelstvo obce, které obec samostatně spravuje. Dalšími orgány jsou rada obce, obecní úřad, starosta, zvláštní orgány obce (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 38). Výjimečným orgánem může být správce obce, který se zřizuje pouze, pokud se neuskuteční řádné volby, je rozpuštěno zastupitelstvo, není po dobu šesti měsíců obsazena funkce starosty anebo dojde se sloučení obcí či oddělení části obce. U obcí, které jsou městem, se užívají názvy zastupitelstvo města, rada města, městský úřad a zvláštní orgány města (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 38). Jednotlivé orgány jsou seřazeny podle jejich řazení v zákoně o obcích.

Zastupitelstvo obce je jediným orgánem, který je vymezen v Ústavě ČR (Ústava ČR, 1/1993, s. 15). Jedná se o kolektivní orgán složený z členů volených v přímých volbách (Kopecký, 2010, s. 225). Počet členů není v obecním zřízení přesně určen, je zde pouze minimální a maximální počet členů podle počtu obyvatel obce (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000). Každý zastupitel má tři základní práva a dvě povinnosti: právo iniciativy (právo předkládat návrhy zastupitelstvu, radě komisím a výborům), právo interpelace (právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu, výbory, příspěvkové organizace), právo informace (právo požadovat od zaměstnanců obce informace ve věcech souvisejících s výkonem funkce), aktivní účast (povinnost účastnit se zasedání zastupitelstva, plnit úkoly, hájit zájmy občanů obce) a povinnost vyvarovat se střetu zájmů (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000). Mezi pravomoci zastupitelstva patří: schvalování rozpočtu, závěrečného účtu a programu rozvoje obce, volba starosty, místostarosty a dalších členů rady a jejich odvolání, zřizování a rušení příspěvkových organizací, výborů a obecní policie, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, rozhodování o vyhlášení místního referenda, o založení nebo rušení právnických osob, o spolupráci obce s jinými obcemi, o zřízení a názvech částí obce a ulic, navrhování změn katastrálního území uvnitř obce a zástupců obce do ostatních orgánů obchodních společností a podávání ústavních stížností (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

Rada je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti, členové jsou voleni z řad zastupitelstva a jsou zastupitelstvu odpovědni. Rada se zřizuje pouze v obcích, kde má zastupitelstvo nejméně 15 členů, v ostatních obcích vykonává funkce rady starosta. Velikost rady je v rozmezí od 5 do 11 členů, přičemž počet je vždy lichý. Usnesení jsou platná, pokud pro ně hlasuje nadpoloviční většina všech členů. Schůze rady nejsou veřejné a konají se nepravidelně, svolává je starosta dle potřeby (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000). Mezi pravomoci rady patří: příprava návrhů pro jednání zastupitelstva, zabezpečení plnění usnesení zastupitelstva a hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávání nařízení obce, stanovení celkového počtu zaměstnanců v obecním úřadě a organizačních složkách obce a rozdělení pravomocí v obecním úřadě, zřizování a rušení odborů, oddělení obecního úřadu a komisí, schvalování organizačního řádu obecního úřadu, projednávání a řešení návrhů a připomínek od zastupitelstva nebo komisí, kontrola plnění úkolů samostatné působnosti obce, rozhodování ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti a o uzavírání smluv (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

Starosta zastupuje obec navenek, jedná se o nejviditelnější orgán obce. Je součástí zastupitelstva i rady a není tedy statutárním orgánem, proto musí být všechny jeho návrhy

schváleny právě radou nebo zastupitelstvem. Zástupcem starosty je místostarosta, který může od starosty přebírat některé úkoly. Místostarostů může být i více. Starosta i místostarosta obce musí být občany České republiky, volí se z řad zastupitelstva absolutní většinou všech zastupitelů (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000). Mezi pravomoci starosty patří: jmenování a odvolávání tajemníka úřadu (v obcích, v nichž tajemník nepůsobí, vykonávání přenesené působnosti), svolávání a řízení zasedání zastupitelstva a schůzí rady, odpovědnost za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce a informování veřejnosti o činnosti obce, plnění úkolů zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce a stanovení jejich platu, zřizování zvláštních orgánů pro výkon přenesené působnosti, jmenování a odvolávání jejich členů, plnění úkolů stanovených zákonem a právo užívat závěsný odznak tvořený velkým státním znakem a nápisem Česká republika (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

Každý obecní úřad musí mít vždy alespoň dva členy – starostu a místostarostu. Podle velikosti obce může mít různý počet zaměstnanců zařazených do obecního úřadu, tajemníka obecního úřadu a případně více místostarostů. Tajemník se povinně zřizuje v obcích s rozšířenou působností a v obcích s pověřeným obecním úřadem (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000). Pravomoc jmenovat nebo odvolat tajemníka náleží starostovi obce, může tak však dle § 103 zák. č. 128/2000 Sb. učinit pouze s předchozím souhlasem ředitele krajského úřadu. Vzhledem k tomu, že ředitele krajského úřadu je jmenován hejtmanem kraje pouze s předchozím souhlasem ministra vnitra, lze říci, že při obsazení tajemníka hraje roli nejen politická reprezentace obce, ale také kraje či dokonce státu (Balík, 2009, s. 14). Mezi pravomoci tajemníka patří: zajišťování výkonu přenesené působnosti, téměř ve všech záležitostech, plnění úkolů uložených mu zastupitelstvem, radou či starostou, stanovení platů zaměstnancům obecního úřadu a vydávání spisového, skartačního a pracovního řádu obecního úřadu a dalších směrnic (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

V každé obci se mohou zřídit iniciativní a kontrolní orgány. Zastupitelstvo si zakládá své výbory a rada komise. Každé zastupitelstvo musí povinně zřídit kontrolní a finanční výbor. Ostatní výbory jako například osadní výbor, se mohou zakládat dobrovolně. Povinností výborů je plnit úkoly, které jim zadá zastupitelstvo. Počet členů musí být vždy lichý, u kontrolního a finančního výboru to jsou minimálně tři členové. Oproti tomu komise si nekladou žádné požadavky na počet členů. Jejich úkolem je předkládat stanoviska a náměty radě. Příkladem takové komise je přestupková komise, která řeší přestupky (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

3.1.3 Financování obce, hospodaření, rozpočet

Vzhledem k tomu, že politické uspořádání musí odpovídat nastavení rozpočtovému, model smíšené veřejné správy v ČR určuje nastavení její finanční soustavy jako „...kombinovaný model fiskálního federalismu s decentralizačními prvky, jenž se zabývá horizontálními a vertikálními vazbami a strukturou veřejných rozpočtů...“ (Kruntorádová, 2015, s. 9). Kruntorádová dále kategorizuje příjmy obecních rozpočtů jako daňové, dotace a transfery, nedaňové a z dluhových nástrojů. Balík příjmy dělí do čtyř skupin; daňové, nedaňové, kapitálové a dotace (Balík, 2009, s. 33). V souladu s Balíkovou definicí (Balík 2009) lze příjmy dále dělit následovně. Nejzásadnější zdroj příjmů představují příjmy daňové, a to 1. ze svěřených daní, ze kterých veškeré příjmy plynou obci a 2. daně sdílené, o jejichž výnos se obce dělí s dalšími články rozpočtové soustavy (Balík, 2009, s. 33). Právě u sdílených daní bylo rozdělování peněz do roku 2007 poměrně problematické a tlakem především nejmenších obcí došlo od 1. ledna 2008 ke změně metodiky výpočtu podílu jednotlivých obcí na sdílených daních (Balík, 2009, s. 34n.). Od roku 2024 se v závislosti na počtu obyvatel, velikosti katastrálního území a počtu žáků škol, které obce zřizuje, mezi obce rozděluje 24,92 % z celostátního hrubého výnosu; daně z přidané hodnoty, daně z příjmu fyzických osob (ze závislé činnosti, vybírané srážkou), daně z příjmu právnických osob (vybírané srážkou podle zvláštní sazby) a výnosu rovného paušální dani a další daňové výnosy dle Zákona o rozpočtovém určení daní (Zákon č. 243/2000 Sb.). Obec je 100% příjemcem daně z právnických osob placené samotnou obcí (Zákon č. 243/2000 Sb.). Obec je 100% příjemcem daně z nemovitostí, jejíž koeficienty může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou, kterým se násobí daňová povinnost poplatníků u všech nemovitostí, které jsou předmětem zdanění (Balík, 2009, s. 34). Další významnou kategorií jsou příjmy z dotací a transferů, a to jak příspěvky na přenesenou působnost, tak příjmy z dotačních titulů v rámci daňového systému (Kruntorádová, 2015, s. 10). Nedaňovými příjmy jsou jak příjmy z podnikání obce, tak místní poplatky, příjmy za pokuty a penále a vybrané poplatky v oblasti životního prostředí (Balík, 2009, s. 35; Zákon č. 128/2000 Sb., 2000).

Ze zákona o obcích vyplývá pro každý územně samosprávný celek povinnost se svým majetkem hospodařit účelně, hospodárně a efektivně a povinnost pečovat o jeho zachování a rozvoj. Majetek musí být využíván v souladu se zájmy obce a s úkoly, které vyplývají ze zákonem vymezené působnosti (Zákon č. 128/2000 Sb., 2000, § 38n.). O svém majetku musí obec jakožto účetní jednotka vést účetnictví úplně, správně a průkazným způsobem tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví (Zákon

č. 563/1991, 1991, §7). Součástí systému finančního řízení zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky je finanční kontrola hospodaření obcí, vymezená v zákoně o finanční kontrole (Zákon č. 320/2001 Sb., 2001, § 3).

Územní rozpočet představuje decentralizovaný finanční fond, do něhož se shlukují různé formy veřejných příjmů, které slouží k financování statků a služeb veřejného sektoru. Obec v průběhu rozpočtového období hospodáří podle schváleného rozpočtu (Wokoun, 2008, s. 293n.). Územní rozpočet je součástí rozpočtové soustavy státu a jeho sestavení je pro jednotlivé subjekty územní samosprávy povinné (Peková, 2011, s. 206n.). Pravidla pro jeho sestavení jsou zakotvena v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (Zákon č. 250/2000 Sb., 2000). Řada diplomových prací se věnuje dopadům zadluženosti obcí, například Stráníková 2016, Hornek 2014 nebo Němeček 2015. V reakci na tuto problematiku, například v obci Turovice nebo Prameny, vstoupil v roce 2017 v platnost Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (Úřad Národní rozpočtové rady, 2022).

3.2 Obecní volby a exekutivní koalice

Volební systém je důkladně ošetřen volebními zákony, které řeší vše od způsobu volby, či volebních okrsků, až po téma volební kampaně. Komunální volební systém ČR se od roku 1990 mírně vyvíjel, než se v roce 2001 ustálil na nynější kompromisní úpravě – hlavním rozdílem od původní podoby je přidání uzavírací klauzule a změna systému volebního dělitele d’Hondtovu metodu (Balík, 2009, s. 83n.). I v otázce volební kampaně došlo od začátku 90. let minulého století k vývoji. S rokem 2001 zmizelo jak časové vymezení období kampaně, tak i definice zakázaných činností 48 hodin před volbami a zůstala možnost starosty zřídit vylepovací plochu na volební plakáty (Balík, 2009, s. 89).

Volby do zastupitelstev obcí neboli komunální volby probíhají formou poměrného volebního systému a pořádají se každé čtyři roky. Volby se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, přímého a rovného volebního práva. Aktivní i pasivní právo mají v komunálních volbách občané starší 18 let, občané s trvalým pobytem v dané obci, s českým státním občanstvím a právní způsobilostí (Zákon č. 491/2001 Sb., 2001, § 4n.). Volič disponuje tolika hlasy, kolik je počet volených míst, a má tři možnosti hlasování. Zprvé může zakřížkovat celou volební stranu. Zadruhé křížkuje jednotlivé kandidáty, i napříč stranami. A zatřetí kombinuje oba předcházející způsoby, zakřížkuje stranu i kandidáty, kdy se nejprve započtou hlasy jednotlivým kandidátům a zbylé hlasy se přičtou zvolené straně. Přerozdělení mandátů probíhá pomocí d’Hondtovy metody. Celkový počet platných hlasů

se dělí postupně celými čísly 1, 2, 3, 4 a dále vždy o jedno vyšším číslem do takového čísla, kolik je počet volených míst. Uzavírací klauzule je 5 %. Hlasy stran, které nezískaly 5 %, se přerozdělí úspěšným stranám. Dále se jednotlivé mandáty přidělí konkrétním kandidátům podle pořadí na kandidátní listině nebo podle preferenčních hlasů. Zvolení zastupitelé jsou voleni na čtyřleté funkční období (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 59n.).

3.2.1 Sestavování kandidátních listin

V komunální politice se mimo klasické politické strany vyskytují například i sdružení nezávislých kandidátů. V návaznosti na tento jev je proto od roku 1990 používán jednotný pojem volební strana (Balík, 2009, s. 90). Volební stranou v komunálních volbách mohou být registrované politické strany a hnutí, jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice. Dále pak nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů (Zákon č. 491/2001 Sb., 2001, § 20). Každé volební straně náleží právo sestavit kandidátní listinu, kterou musí podat registračnímu úřadu nejpozději 66 dní před začátkem voleb. Volební strany, které nejsou registrované jako politické subjekty, musí ke kandidátní listině připojit petiční list podepsaný občany dané obce (Zákon č. 491/2001 Sb., 2001, § 21). Konkrétní počet potřebných podpisů je stanoven procentem z celkového počtu obyvatel dané obce, podle přílohy Zákona č. 491/2001 Sb. O volbách do zastupitelstev obcí. Samotné sestavování kandidátních listin je z pohledu strategie značně ovlivněno preferenčním hlasováním. Voliči díky němu mohou ovlivnit stranou stanovené pořadí kandidátů a tím i zvolenou reprezentaci této strany v zastupitelstvu (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 96n.). Preferenční hlasování tímto způsobem nabízí rozšíření možností politické participace občanů (Balík, 2009, s. 104). Dalším projevem politické participace občanů je volební účast. Ta je vyjádřena z podílu vydaných obálek (počet osob, které přišly k volbám), ku počtu oprávněných voličů a voliček účastnících se voleb (Balík, 2009, s. 165).

Povaha české komunální politiky je ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi poměrně specifická, což vychází mimo jiné z malé velikosti jednotlivých obcí, a proto bývá aplikace některých politologických teorií či snaha o jednoznačné vymezení v případě obcí ČR problematická (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 119). Z toho pramení i specifická úloha samosprávy a vysoká politizace jednotlivých úkonů, a to zejména u orgánu starosty (Ryšavý, 2006, s. 956n.). Díky případovým studiím jednotlivých obcí se ovšem povedlo odkrýt opakující se projevy pramenící z povahy komunální politiky zejména

malých a venkovských obcí, které souvisejí se sestavováním kandidátních listin (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 83). Jedním z nich je například tvorba tzv. „béček“ státních politických stran, kdy kandidující strana s podporou politické strany sestaví další kandidátní listinu ze „svých lidí“ za účelem posílení počtu získaných mandátů (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 119). Dalším klíčovým prvkem komunální politiky jsou osobní vztahy (Balík, 2009, s. 197). Užší vedení vytipuje kandidáty většinou bez politické příslušnosti, kteří by straně mohli získat voliče. Důležité je rovněž vybrat kandidáty z různých částí obce a pokud možno tak pokrýt všechny oblasti v rovnoměrném množství. Upřednostňovány jsou plné kandidátní listiny. (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 83). Významnou okolností úspěchu kandidáta je tzv. inkubence, tedy zastávání politické funkce v předchozím volebním období, která s sebou nese výrazně vyšší šanci svou funkci obhájit (Bernard, 2012, s. 616).

3.2.2 Typologie koalic

Základní teoretické přístupy výzkumu koalic se dají rozdělit do dvou větví na americkou a evropskou, přičemž hlavním zdrojem získaných poznatků je studium západní Evropy, v nichž je vláda sestavená z koalic běžná (Laver & Schofield, 1998, s. 1n.). Výzkum se zaměřuje jak na šanci úspěchu koalic v dalších volbách (Müller & Strøm, 2003, s. 587n.), tak na rozlišení stran ve vládě, typ koalice a ekonomické podmínky země (Müller & Strøm, 2003, s. 378n.). Teorie koalic se převážně používá na vládní úrovni. Tyto teorie však Balík adaptoval na úroveň komunální. Základní rozdělení koalic dle Balíka je na minimální vítězné a nadměrné koalice. Toto rozdělení ovšem vypovídá pouze o míře soutěživosti a nezahrnuje další kritéria. Pro větší přesnost Balík dělí koalice na dvě úrovně. První úroveň je třída (minimální vítězné a nadměrné) a druhou úroveň je typ (ideově propojené, ideově nepropojené, velké, široké a všestranné) (Balík, 2009, s. 188n.).

Minimální vítězná ideově propojená koalice je složena právě z tolika členů, kolik je potřeba k většině. Její členové jsou ideově příbuzní. Minimální vítěznou ideově nepropojenou koalici tvoří, stejně jako předcházející typ, nejmenší možný počet členů, který je nutný pro získání většiny. Odlišuje se tím, že její členové jsou z opačných částí politického spektra a nejsou si ideově blízcí. Velká koalice je typická tím, že v ní spolupracují dvě protikladné, dominantní strany. Je nutné, aby v opozici zůstaly alespoň další dvě nesourodé strany (Balík, 2009, s. 190n.). V nadměrné ideově propojené koalici se nachází minimálně jeden nadbytečný člen, bez kterého by měla koalice stále většinu. Její členové jsou na stejné straně politického spektra a jsou si ideově blízcí. Nadměrná ideově nepropojená koalice je

velice podobná předchozímu typu, jediný rozdíl je v ideové vzdálenosti. Členové tohoto typu koalic jsou si ideově vzdálení. Jedná se o nejméně se vyskytující koalici. V široké koalici se spojují dohromady všechny relevantní politické strany, kromě jednoho subjektu, které jsou ideově rozdílné. V této koalici musí být více politických subjektů, než je potřeba k získání nadpoloviční většiny. Všestranná koalice označuje koalici, kdy se na vládnutí podílejí všechny významné, úspěšné politické strany. To znamená, že žádný politický subjekt nestojí v opozici (Balík, 2009, s. 192n.).

3.3 Participace občanů

Participace občanů na veřejném životě v obcích se projevuje na více úrovních. Vnímání participace výhradně jako uplatnění hlasovacího práva se od 40. let posunulo. Velký posun přinesla studie Verba, Nie a Kim na počátku 70. let, která definici volební participace rozšířila o politické aktivity, které nejsou spojeny výhradně s volbami a rozšířila termín na politickou participaci (Verba, 1978, s. 51n., in Vráblíková, 2008). Ve výzkumu se však věnovali pouze konvenční participaci, tedy volebním i nevolebním projevům, které jsou v souladu s normami zákonů a zvyklostmi (Barnes & Kaase, 1979, s. 35; Verba, 1978, s. 46n., in Vráblíková, 2008). Nekonvenční participaci do výzkumu zařadili až Kaase a Marsh (Barnes & Kaase, 1979, s. 41, in Vráblíková, 2008). Stále však hovoříme spíše o politické participaci. Dle van Deth od 90. let vzrostla nutnost inovovat teoretickou definici politické participace a rozšířit ji, jelikož v teorii chybělo ukotvení participace občanské, čemuž se následně věnovali například Bernard 2007, Macedo 2005, Toerell 2006 a 2007, či van Deth 2001 (van Deth, 2001, s. 11n.). Další výzvou pro budoucí výzkum politické participace je dle Švelcha a Vochocové použití nových médií, a to nejen pro potřeby kampaně (Švelch & Vochocová, 2015, s. 72n.).

Kvantifikovatelný přínos zkoumání participace občanů spočívá například v hodnocení kvality demokracie skrze volební účast, v přístupu k výsledkům se ovšem odborná literatura liší (Balík, 2008a, s. 43; Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 77). V publikaci *Demokracie v lokálním politickém prostoru* se lze v rámci jednotlivých případových studií setkat s několika pohledy, jakými lze na vývoj volební účasti pohlížet. Jako důležité hledisko se zde jeví velikost obce, neboť v obcích bez statutu města bývá v celostátním srovnání účast vyšší a její poměrný pokles nižší (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 80n.). Druhým z uvedených faktorů ovlivňující volební účast je zde uveden vývoj místního politického systému; příkladem je obec Ohrozim (453 obyvatel, okres

Prostějov), ve které snížená soutěživost lokálního politického systému vyvolala pokles ve volební účasti (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 81n.). V publikaci Analýza faktorů podmiňujících volební účast v komunálních volbách Ryšavý a Bernard uvádí, že v menších obcích je i menší soutěživost (Ryšavý & Bernard, 2012).

Jak je patrné z vývoje výzkumu participace, volební účast (volební participace) není jediným aspektem participace občanů. Mezi formy politické a širší občanské participace patří například „...zapojení občanů do činnosti politických stran a zájmových skupin, občanské iniciativy, různé formy vytváření veřejného mínění, aktivity územních samospráv...“ (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 82). Participace občanů může též nabývat nekonvenční podoby v protestní formě, tedy organizace akcí občanského odporu či podepisování petic (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 82). V případových studiích lze najít případy, kdy širší občanská participace přeroste v politickou participaci a je již nemožné je od sebe oddělit (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, s. 83). Publikace Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR nabízí několik případových studií, v nichž lze nalézt příklady, které popisují vznik takového jevu. Jedná se o situace, kdy dochází ke štěpení uvnitř komunit (Čmejrek & kol., 2009, s. 35). Jednou z příčin štěpení mohou být rozdílné představy o rozvoji města, ve kterých dochází ke střetu rozvojových vizí. Dalším častým jevem je střet starousedlíků a přistěhovalců či štěpení související s kulturní identitou. Mezi ovlivňující faktory patří rovněž historická kontinuita a štěpení na základě etnické povahy (Čmejrek & kol., 2009, s. 34n.). V teorii téměř nepokryté téma je participace nerezidentů obce, kteří sice v obci žijí a na veřejném životě se podílejí, z nějakého důvodu ovšem nemají v obci trvalé bydliště, a tudíž přicházejí o možnost účastnit se voleb. Tomuto tématu se autorka zamýšlí věnovat, jelikož obce, která je předmětem této práce, se tento fenomén přímo dotýká.

4 Praktická část práce

4.1 Charakteristika vybrané obce

Město Dobřany se nachází v okrese Plzeň-jih v Plzeňském kraji. Od centra krajského a statutárního města Plzeň, se kterým sdílí severovýchodní hranici svého katastrálního území, je obec vzdálena dvanáct kilometrů vzdušnou čarou. Město tvoří katastrální území Dobřany (6 435), Šlovice (419) a Vodní Újezd (1 17), s celkovou rozlohou více než 35 km². Dobřany (6 971) a Starý Plzenec (5 400) se tak řadí mezi jediné sousední obce Plzně, které přesahují hranici 5 000 obyvatel (v závorkách jsou uvedeny počty obyvatel dle Sčítání lidu, domů a bytů 2021).

4.1.1 Správní aspekty

Město spadá do správního obvodu (dále SO) obce s rozšířenou působností (dále ORP) Stod (3580), která je i sídlem tohoto úřadu. Z pohledu počtu obyvatel se jedná o anomálii, kdy obec s podstatně nižším počtem obyvatel spravuje početnější obec (ČSÚ, 2024). Dle geolokačních dat mobilních operátorů spadá ORP Stod mezi necelých 10 % obcí v České republice, v nichž systém ORP není funkční a ORP nefungují jako přirozená centra (Jetmar, Jaroš, & Svoboda, 2024). Teoreticky by měla přirozená spádovost v rámci ORP Stod fungovat díky okresní nemocnici, která se nachází právě ve Stodě. To ovšem od svobodné volby nemocnic neplatí, jelikož obyvatelé Dobřan upřednostňují kvalitu a za zdravotnictvím míří do fakultních nemocnic v Plzni (viz rozhovor č. 3 v příloze). Starosta Dobřan v roce 2021 zahájil jednání s ministrem vnitra ke změně statutu Dobřan na ORP, které bylo odloženo z důvodu nejasného počtu obyvatel (viz obrázek 1 v příloze). Vyřešení tohoto problému bylo vlivem okolních událostí pozastaveno, jelikož dění kolem možné stavby „gigafactory“ v okolí Dobřan zaměstnávalo nejen starostu Dobřan, ale také okolních obce (viz rozhovor č. 3 v příloze). Ač je materiálů a dostupných informací ke zmíněné problematice mnoho a vývoj celé situace je ze správního, politického i rozvojového pohledu zajímavý, autorka se rozhodla v práci problematiku gigafactory vynechat právě z důvodu její obsáhlosti.

Město Dobřany je sídlem pověřeného obecního úřadu (dále POÚ), jehož správní obvod je vymezen katastrálním územím obcí Dnešice, Nová Ves, Přestavky a Vstíš. I zde lze najít nezvyklý prvek. Ač obec Chlumčany spadá do správního obvodu jiné ORP než Dobřany, využívá právě stavební úřad Dobřan (Město Dobřany, 2024g). S územím SO POÚ

Dobřany sousedí obce Chlumčany (2286, SO ORP Přeštice), Chotěšov (2935, SO ORP Stod) a ORP Přeštice (6591) a Stod, které v následujících analýzách poslouží jako referenční body. Dobřany jsou společně s dalšími 25 členskými obcemi součástí Mikroregionu Radbuza, ve kterém působí Místní akční skupina Radbuza. Město udržuje mimoregionální partnerské vztahy se třemi městy, a to s Dobřany v Orlických horách, německým Obertraublingem a obcí Brežice ve Slovinsku (Město Dobřany, 2024c).

Ve městě měsíčně vycházejí veřejné noviny s názvem Dobřanské listy, a to v tištěné i elektronické podobě. V novinách lze najít aktuality spojené s chodem města, články od příspěvkových organizací a spolků, ve kterých informují o své aktivitě, články od zastupitelů a sloupek od starosty. Jsou zde i pozvánky na různé nejen kulturní akce pořádané městem či místními spolky. Texty doprovázejí barevné fotografie a jsou distribuovány bezplatně do každé schránky v rámci katastrálního území Dobřan. Na zadní straně jsou uvedeny kontakty a ordinační hodiny na různé zdravotnické a sociální služby (Město Dobřany, 2024e).

Město Dobřany provozuje stejnojmenné webové stránky, na nichž je možné dohledat všechny potřebné informace pro občany, a to včetně archivních čísel Dobřanských listů (Dobřanské listy, 2024). Pro potřeby seniorů lze na stránkách snadno přejít na zjednodušenou verzi webových stránek města, která nabízí čtyři velká tlačítka, která vedou k úřední desce, hlášení rozhlasu, Městské knihovně Dobřany a k platným opatřením obecné povahy, vyhláškám a nařízením města (Město Dobřany, 2024i). V rámci standartního webu je inzerována aplikace V OBRAZE, v níž mohou občané upozornit na závady místní samosprávy; například poškozené veřejné osvětlení či nepořádek v ulicích (Město Dobřany, 2024b). Pro hlášení závad je též otevřený online formulář a mailová adresa (Město Dobřany, 2024b). Na webových stránkách je také možné najít odkaz na přímý přenos jednání zastupitelstva či na jeho archivní záznamy (Město Dobřany, 2024d).

Město spravuje facebookové stránky Dobřanské listy, které odebírá 2 500 uživatelů Facebooku a sleduje 2 900 uživatelů. Během pandemie vznikla na Facebooku skupina Dobřany bez trudnomyslnosti, ve které je i nyní 1 500 členů. Vznikla jako motivační médium, v rámci kterého by občané mohli sdílet fotky z procházek, výpěstky na zahradách nebo návody na šití roušek. Lidé se zde mohli vzájemně podpořit a sdílet své kreativní výrobky nebo zážitky z karantény. Skupina je stále funkční, a kromě některých ze svých původních funkcí naplňuje funkci zprostředkovatele sousedské pomoci či informačního kanálu při ztrátě či nálezů (Dobřany bez trudnomyslnosti, 2024; Město Dobřany, 2024a).

4.1.2 Demografické údaje

Podle Sčítání lidu, domů a bytů (dále SLDB) 2001 žilo v Dobřanech 5 666 obyvatel. V následujícím SLDB 2011 byl nárůst obyvatelstva na první pohled poměrně prudký. Statistika uvádí číslo 6 769 obyvatel, což by znamenalo nárůst o 19 %. Tento rozdíl je ovšem způsoben zahrnutím do SLDB 2011 lidí, kteří bydlí v zařízeních, kterých bylo celkem 651. Po úpravě dat lze pozorovat nárůst pouze o 8 %. Podle SLDB 2021 žilo ve městě 6 971 obyvatel. Zde již data není třeba upravovat, jelikož obě statistiky započítávají stejné kategorie. Růst zde zpomalil na 3 %. Záznam o pohybu obyvatel v jednotlivých letech poskytuje ČSÚ na základě statistických hlášení o narození a úmrtí a administrativních dat o stěhování. Díky těmto datům lze sledovat přírůstky obyvatel jak přirozené, tak důsledkem stěhování. V porovnání s referenčními městy a obcemi (dále jen obcemi) lze mezi lety 2000 až 2022 pozorovat mírný nárůst obyvatelstva, který postupně zpomaluje. Počet obyvatel, která uvádí ČSÚ v jiných publikacích než SLDB, se od SLDB liší (ČSÚ, 2024). Důvodem je, že ČSÚ provádí přepočty a obcím uznává počet obyvatel až po přepočtu. Spolehlivější data by dle starosty mohla poskytnout data mobilních operátorů viz rozhovor č. 3 v příloze). Tyto publikace ovšem nejsou veřejně přístupné a byly autorce práce poskytnuté pouze pro srovnání dat města Dobřany a Plzeňského kraje. Na základě dat mobilních operátorů v Dobřanech k dubnu 2024 žije přes 7000 lidí (Jetmar, Jaroš, & Svoboda, 2024).

Podle dat SLDB 2021 lze popsat strukturu obyvatel na základě pohlaví, věku, vzdělanosti a ekonomické aktivity. V Dobřanech a dalších dvou referenčních obcích lze najít převahu mužů, která je pro okres Plzeň-jih i většinu území Plzeňského kraje atypická. Největší procentní rozdíl mezi počtem mužů a žen je v Přešticích a dosahuje na 7 %. Tato data ovšem vychází z šetření v roce 2021. Podle statistiky, kterou využívá Ministerstvo vnitra při rozpočtovém určení obcí k 1. 1. 2024, lze již pozorovat rozdílný poměr mužů a žen (Ministerstvo vnitra České Republiky, 2024). Z hlediska věkové struktury patří obyvatelstvo Dobřan ve srovnání s referenčními obcemi k mladším (viz graf č. 5 v příloze). Po Chotěšově a Chlumčanech mají Dobřany nejnižší podíl obyvatel v postproduktivním věku (19,3 % ve věku 65 a více) a nejvyšší podíl obyvatel v předproduktivním věku (15,71 % ve věku do 14 let). Ačkoliv v obou případech stojí Dobřany na třetím místě, hodnotově jsou blíže vedoucím obcím. Patrné je to výrazně v kategorii postproduktivního věku, kde se Chotěšov a Chlumčany pohybují mezi 18,8 % až 18,9 % a Přeštice a Stod naopak kolem 21,5 %. Index stáří, tedy počet obyvatel v postproduktivním věku na obyvatele ve věku do patnácti let, dosahuje hodnoty 123. Průměr referenčních obcí má hodnotu 127. Obyvatel

nad 80 let tvoří ve srovnání s referenčními obcemi v Dobřanech nejnižší poměrnou zátěž k počtu obyvatel obce. V počtu obyvatel nad 80 let jsou ovšem Dobřany a Přeštice jedinými obcemi přesahující hranici dvou set. Tento ukazatel má vliv zejména na potřebnost zdravotnických a sociálních služeb (ČSÚ, 2024).

Pro srovnání vzdělanosti a ekonomické aktivity obyvatelstva v referenčních obcích byly dle dat SLDB 2021 nejprve vypočteny podíly občanů v dané kategorii na celkovém počtu obyvatel v obci. Tato data byla následně srovnána a přepočtena v jednotlivých kategoriích na podíl mezi obyvateli dané obce v dané kategorii a celkovým procentem obyvatel v dané kategorii napříč obcemi. Kategorie, v nichž obce dosahovaly téměř stejného podílu (19 % až 21 %), nejsou zmíněny. Ve srovnání s referenčními obcemi je největší podíl obyvatel bez vzdělání ve Stodě (33 %), v Chotěšově (29 %) a v Dobřanech (22 %). Velmi nízkého výsledku dosahuje obec Chlumčany (9 %) a Přeštice (7 %). Základní vzdělání včetně neukončeného vzdělání ukazuje odchylku od průměru v případě Přeštic (17 %) a Stodu (23 %). V kategorii úplného středního vzdělání s maturitou, včetně nástavbového a pomaturitního vzdělání, se od průměru referenčních obcí liší Přeštice s 23 % a Stod s 18 %. Na vyšší odborné vzdělání dosáhlo v Dobřanech 22 % z přepočteného poměru obcí, naopak Stod dosáhl pouze na 16 %. V případě vysokoškolského vzdělání dosahují nejvyššího výsledku Přeštice s 26 % a Dobřany s 23 %. Nízkého výsledku naopak dosahuje Chotěšov s 12 %. Dle těchto dat lze soudit, že největší podíl vzdělaného obyvatelstva mají Přeštice a nejnižší Stod. Zajímavé je, že protipóly v tomto srovnání tvoří právě jediné dvě ORP mezi referenčními obcemi. Město Dobřany dosahuje spíše průměrných výsledků mezi 19 % až 23 %. Ve srovnání ekonomické aktivity obyvatelstva napříč obcemi lze pozorovat, že v jednotlivých kategoriích jsou obce vyrovnané. V následujícím výčtu budou představeny kategorie, které se tomuto tvrzení vymykají. Velký rozdíl je ve srovnání poměru nezaměstnaných na pracovní síle. Dobřany v této kategorii nabývají hodnoty 33,6 %, což je celkem 233 nezaměstnaných. I bez poměrného srovnání se jedná o nejvyšší číslo. Podobně velké Přeštice mají nezaměstnaných 110, což je v poměrném srovnání mezi obcemi necelých 16 %. Z pohledu postavení v zaměstnání se obce nejvíce liší v kategorii zaměstnavatelů. Přeštice zde dosahují hodnoty 27,8 % a Chlumčany naopak 13,4 %. Nejvíce zaměstnaných osob na mateřské dovolené je v Chotěšově (28,4 %) a nejméně v Dobřanech (16 %) (ČSÚ, 2024).

4.1.3 Občanská vybavenost

Městem Dobřany projíždí železniční trať 170, která nabízí přímé spojení do okresního města Klatovy, krajského města Plzně i hlavního města Prahy (Krýže, 2023). Do okolních obcí Chlumčany a Přeštice je z Dobřan poměrně frekventovaná veřejná autobusová i vlaková doprava. Tyto obce patří vedle Plzně k nejčastěji navštěvovaným obcím obyvateli Dobřan (Jetmar, Jaroš, & Svoboda, 2024). ORP Stod se ovšem nenachází na shodné železniční trati a proto musí, v případě návštěvy, občané Dobřan volit cestu autobusovou linkou 450564, která během dne z Dobřan odjíždí osmkrát. K zajištění administrativních záležitostí, které by přirozeně měli občané řešit v rámci své ORP, proto často občané raději dojíždějí na magistrát města Plzně, v němž je obsluha modernizovaná a doprava snazší. V obou případech je to ovšem podle starosty Dobřan poněkud náročné pro místní seniory: *„Právě z tohoto důvodu by bylo vhodné, aby například možnost zřízení občanského průkazu a podobně fungovala alespoň jeden den v týdnu v Dobřanech. Pro naše seniory je taková cesta náročná“* říká starosta obce (viz rozhovor č. 3 v příloze). Podle geolokačních dat mobilních operátorů více obyvatel Stodu dojíždí denně do Dobřan než naopak (Jetmar, Jaroš, & Svoboda, 2024).

Mezi sociální služby, které v Dobřanech působí a sídlí, patří: pečovatelská služba Jubilata Dobřany, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Klub Echo, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Domus a odborné sociální poradenství Občanská poradna Plzeň o.p.s. Ve městě se nachází dva domy s možností poskytování pečovatelských služeb. Z důvodu uspokojení poptávky se sociální lůžka nachází i v Psychiatrické nemocnici Dobřany. V rámci vlastní iniciativy město zřídilo po katastru obce Dobřany dopravní službu Sousedská výpomoc pro osoby s omezenou schopností pohybu provozovanou technickými službami. Osoby si tak mohou například domluvit dopravu a pomoc s nákupem (Město Dobřany, 2024a). Technické služby lze rovněž chápat jako formu sociální služby města. Město Dobřany zde zpravidla zaměstnává osoby, které mají problém s hledáním zaměstnání a pomáhá jim s návratem do pracovního procesu (Interní dokumenty samosprávy, 2024).

Ve městě bylo vybudováno zdravotní středisko, v němž sídlí dva praktičtí lékaři pro dospělé, praktický lékař pro děti a dorost, dvě ordinace očního lékaře, dvě ordinace praktického zubního lékaře, gynekologie, interní ambulance, kardiologická ordinace, diabetologie a dermatologie. Mimo středisko působí praktický lékař pro děti a dorost a ambulance klinické logopedie. Pohotovostní služby fungují v Stodské nemocnici a na Poliklinice Denisovo nábřeží v Plzni. Pro potřeby obyvatel jsou ve městě dvě lékárny.

Mezi ostatní zdravotní služby patří Psychiatrická nemocnice v Dobřanech, terénní hospicová péče Spolu doma se sídlem v Plzni a Centrum domácí zdravotní péče sídlící v Chlumčanech (Město Dobřany, 2024e).

Město zřizuje celkem tři školy a školská zařízení jako příspěvkové organizace, a to Mateřskou školu, Základní školu a Základní uměleckou školu J. S. Bacha. Mateřská škola sídlí ve třech budovách, a to v ulici Loudů, Stromořadí a v průmyslové zóně v rámci firmy Comtes. Kapacita mateřské školy je 298 dětí. Základní škola je rozdělena do dvou budov na první a druhý stupeň. Kapacita školy je 800 žáků a škola tak poskytuje základní vzdělání i pro žáky ze spádových obcí Vstíš a Nová Ves. Při škole je zřízena školní družina pro 300 dětí, školní klub pro 60 žáků a školní jídelna s kapacitou pro 1200 strávníků, kterou má možnost využívat i veřejnost (Interní dokumenty samosprávy, 2024; Město Dobřany 2024h). Základní umělecká škola J. S. Bacha je dlouhodobě úspěšná a od roku 2019 byla dvakrát oceněna jako nejúspěšnější škola v soutěžích v kategorii základní umělecké školy Plzeňského kraje. V rámci školy působí několik hudebních uskupení nejen žáků školy, ale také seniorů či učitelů. Mezi žakovská uskupení patří lidová muzika Vozembach, dětský orchestr Macarát a keltská skupina Dé Domhnaigh. Dále zde působí učitelský sbor P.U.D.U a seniorský sbor Dobřanské bábinky. Všechny soubory se pravidelně účastní kulturních akcí i mimo obec Dobřany a těší se přízni místních obyvatel. V rámci školy byl zřízen Nadační fond Akademie Dobřany, který pořádá mezinárodní klavírní soutěž Bachovská cesta v Dobřanech (ZUŠ J. S. Bacha, 2024)

Další příspěvkovou organizací zřizovanou městem je Městské kulturní a informační středisko, které provozuje Dobřanskou galerii, Informační středisko, víceúčelové kulturní zařízení kino Káčko a kostel sv. Víta. Kino Káčko je využíváno jako 3D kino, divadlo a kongresový sál. Jeho výstavba byla dokončena v roce 2008 a jedná se o první kino v ČR vybavené digitální 3D technologií (MKS, 2024). Každoročně slouží jako zázemí pro konání filmového festivalu pro děti a mladé publikum Juniorfest. Tento festival probíhal v Dobřanech původně pod názvem Filmák a nyní se koná i v dalších obcích Plzeňského kraje (Festival Juniorfest, 2024).

V Dobřanech dlouhodobě chybí kulturní zázemí v podobě kulturního domu. Zájem o jeho stavbu vychází zejména z řad místních spolků, jako je pěvecké a taneční uskupení dobřanských seniorů Dobřanské bábinky, které v rámci svého působení každoročně pořádají společenský ples. Pro potřeby této akce již několik let slouží budova v komplexu Psychiatrické nemocnice Dobřany, která je ovšem pro širší potřeby kulturního domu

nedostačující. Společenské plesy pořádají i jiné spolky působící v Dobřanech, například Myslivecký spolek nebo TJ Dobřany. Mimo spolky pořádá ples rovněž Městské kulturní středisko (Interní dokumenty samosprávy a archivní Dobřanské listy).

V rámci území města je k dispozici několik sportovních areálů pro širokou veřejnost. Jedná se o sportovní halu, atletický stadion, hokejbalové a multifunkční hřiště. V ulici Stromořadí a 17. listopadu se nachází víceúčelové sportoviště a Na Pančavě bylo vybudováno sportoviště s tenisovými kurty. Bezplatně lze některá sportoviště zarezervovat na oficiálních stránkách města. V Cinema bowling, v němž se nachází kuželkářská i bowlingová dráha, funguje spolek Kuželkářský klub z.s. Největším sportovním spolkem je TJ Dobřany, jehož členskou základnu tvoří přes pět set členů a celkově je tvořena dvanácti oddíly. Právě pro účely TJ Dobřany a ZŠ Dobřany jsou areály přednostně určeny, využít je ovšem může i veřejnost. Mezi další sportovní spolky v Dobřanech patří: Český kynologický svaz, Český rybářský svaz, Dobřanští mroži (otužilecké akce a krosové běhy), HEC Klub-Enduro, Jezdecký klub Wartov, MX Kids Academy, Pilsen Offmasters, R.S.T., RuKa Judo, Sbor dobrovolných hasičů Dobřany a Šlovice, Sportovní střelecký klub a TK Funtom (Město Dobřany, 2024f).

4.2 Vývoj samosprávy

4.2.1 Volby 2010

Ve volbách do zastupitelstva obce v roce 2010 kandidovalo celkem šest stran, z toho tři sdružení nezávislých kandidátů (dále SNK) a tři strany navržené parlamentní stranou. Všechny strany kandidovaly s plně obsazenou kandidátní listinou a získaly alespoň jeden mandát v zastupitelstvu. Pět mandátů získalo SNK Mladí pro Dobřany (dále MD). První mandát získal lídr Marek Sýkora s 762 hlasy, druhý mandát obsadil ze čtvrtého místa Martin Sobotka se ziskem 700 hlasů, třetí mandát ze sedmého místa Pavel Sloup s 672 hlasy, z druhého místa obsadila čtvrtý mandát Lenka Tomanová s 603 hlasy a ze třetího místa obsadil pátý mandát Michal Trdlička s 522 hlasy. Dvě parlamentní strany, tj. Občanská demokratická strana (ODS) a Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), získaly po třech mandátech. Mírně úspěšnější bylo ČSSD, za které do zastupitelstva nastoupila z druhého místa Dagmar Terelmešová se ziskem 546 hlasů, ze třetího místa Jan Vozár s 523 hlasy a z pátého místa Ladislav Terelmeš s 424 hlasy. Lídr ČSSD se do zastupitelstva s 350 hlasy nedostal. Za ODS mandáty obsadil příslušník strany ODS Michal Šašek s 519 hlasy, který ze třetího místa obsadil místo první, Jan Smola s 403 hlasy a lídr Zdeněk Baxa s 373 hlasy,

který naopak pohoršil z prvního místa na místo třetí. Dva kandidáti uspěli za SNK Otevřené město Dobřany (dále OMD), lídr sdružení Josef Weinreb s 426 hlasy a Viktor Zlocha, který díky 370 preferenčním hlasům z čtvrtého místa obsadil druhý mandát. Po jednom mandátu získalo SNK Sdružení nezávislí Dobřany (dále SND), který obsadila z čtvrtého místa Jitka Šebestová s 315 hlasy. Ani zde lídr kandidátní listiny neuspěl. Jedinou stranou, která získala pod 10 %, byla Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), za kterou byl zvolen její lídr a příslušník strany KSČM Josef Šefl s 253 hlasy (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024).

Vítězná strana Mladí pro Dobřany vytvořila nadměrnou ideově propojenou koalici s ČSSD a SND. Při ustanovujícím zasedání Zastupitelstva města Dobřany konaného dne 10. 11. 2010 byl starostou zvolen Marek Sýkora (MD), první neuvolněnou místostarostkou zvolená senátorka Dagmar Terelmešová (ČSSD) a druhým neuvolněným místostarostou Martin Sobotka (MD). Do pětičlenné rady města byla dále zvolena Jitka Šebestová (SND) a Jan Vozár (ČSSD). Zastupitelstvo zřídilo dva sedmičlenné výbory: finanční a kontrolní. Dále pětičlenný Osadní výbor Vodní Újezd a tříčlenný Osadní výbor Šlovice. Předsedy jednotlivých výborů se ve shodném pořadí jako v předchozím výčtu stali Josef Šefl, Josef Weinreb (OMD), Jitka Šebestová (SND) a Michal Trdlička (MD). Zastupitelstvo volilo členy rady a předsedy výboru tajnou volbou (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024).

V rámci jednání zastupitelstva 25. června 2014 byl schválen aktualizovaný Program rozvoje města Dobřany, který vycházel z dlouhodobé vize rozvoje města. Soustava cílů, která se od programu odvíjí, je plánována přibližně do roku 2025 (Město Dobřany, 2024a). Na zastupitelstvu panovala shoda k zavázání se k plnění programu a jeho implementaci do jednání o rozvoji města (Město Dobřany, 2024a). Program obsahuje celkem čtyři strategické oblasti, a to: Kvalitní bydlení, Doprava a bezpečnost, Život ve městě a Ekonomický rozvoj (Město Dobřany, 2024a).

4.2.2 Volby 2014

Politické strany a SNK, které kandidovaly ve volbách 2014, se liší od předchozího volebního období pouze v jednom případě. Jedná se o SNK Mladí pro Dobřany, které již samostatně nekandidovalo. Namísto tohoto subjektu kandidovalo SNK Aktivní Dobřany s podporou Mladí pro Dobřany (dále AD s podporou MD). Složení kandidátní listiny Mladí pro Dobřany (2010) a AD s podporou MD (2014) je ovšem téměř totožné. Jejich slovy se jedná o „stejnou partu lidí pod novou značkou“ (Aktivní Dobřany, 2022). Všechny strany opět získaly alespoň jeden mandát. Vítěznou stranou se ziskem sedmi mandátů bylo sdružení

AD s podporou MD. První ze získaných mandátů AD s podporou MD obsadil lídr Marek Sýkora se ziskem 950 preferenčních hlasů, druhý mandát obsadil z osmého místa na kandidátní listině Pavel Sloup s 794 preferenčními hlasy a třetí získal Martin Sobotka s 793 hlasy. Více kandidátů hranici pro změnu pořadí kandidáta nepřekonali a pořadí jejich zvolení se odvíjelo od pořadí na kandidátní listině. Zbylé čtyři mandáty obsadila Lenka Tomanová, Michal Trdlička, Jaroslava Umnerová a Zuzana Štychová. Po dvou mandátech získaly strany ČSSD, ODS a sdružení OMD. Vlivem preferenčního hlasování byl za ČSSD zvolen z druhého místa Jan Vozár s 431 preferenčními hlasem a ze čtvrtého místa Dagmar Terelmešová s 384 preferenčními hlasy. Za OMD mandát obhájil Josef Weinreb s 391 hlasy a až ze třináctého místa druhý mandát získala Marta Weinrebová s 268 preferenčními hlasy. Za ODS z posledního patnáctého místa získal první mandát Michal Šašek s 326 preferenčními hlasy, druhý mandát obsadil lídr kandidátky Jan Smola s 314 hlasy. Zisk i obsazení mandátů KSČM a SND je totožné jako v roce 2010. Za KSČM mandát obsadil lídr kandidátky Josef Šefl a za SND mandát získala Jitka Šebestová. Obě strany nabyly pod 10 % hlasů (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024).

Vítězná strana AD s podporou MD utvořila nadměrnou ideově propojenou koalici s ČSSD. Při ustavujícím zasedání Zastupitelstva města Dobřany konaného dne 05.11.2014 byl, navzdory pořadí v kandidátce, starostou zvolen Martin Sobotka (AD s podporou MD). Lídr kandidátky AD s podporou MD Marek Sýkora v den vyhlášení voleb oznámil spolučlenům sdružení, že přibližně půl roku před volbami začal jednání o jiné pracovní pozici a důvodem pro nesdělení této skutečnosti byla snaha o zamezení snížení volebního zisku (výpověď kandidátů za AD s podporou MD 2014). Na post první uvolněné místostarostky byla zvolena Lenka Tomanová (AD s podporou MD) a na pozici druhé neuvolněné místostarostky nastoupila Dagmar Terelmešová (ČSSD). Zbýlymi dvěma členy pětičlenné rady města se stali Jan Vozár a Marek Sýkora (AD s podporou MD). Předsedou sedmičlenných výborů se stal v případě finančního výboru Michal Šašek (ODS) a kontrolního výboru Josef Šefl (KSČM). Jako předseda pětičlenného osadního výboru Šlovice nastoupil Michal Trdlička (AD s podporou MD) a tříčlennému osadnímu výboru Vodní Újezd předsedal Jan Hojda (podporovatel AD s podporou MD) (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024). Ke změně složení zastupitelstva došlo k 19.12.2017, neboť Marek Sýkora rezignoval na členství v městské radě a novým radním se stal Michal Trdlička (archivní Dobřanské listy).

V roce 2014 zastupitelstvo zahájilo přípravu několika projektů vycházejících z programu rozvoje města. Jedním z cílů programu bylo udržení rezervy sto padesáti bytů v majetku města. Od roku 2014 se tak dokončila privatizace některých bytů a od té doby město udržuje přibližně tři sta rezervních bytů ve svém majetku, a to zejména jako tzv. „startovací byty“ a byty pro seniory a sociálně znevýhodněné obyvatele (archivní Dobřanské listy, PRM 2014). Zároveň bylo v roce 2015 zahájeno územní řízení k obytné zóně Malá Strana. Město vedlo jednání s developerem o obnovení smlouvy k významné čtvrti pro výstavbu rodinných domů. Během tohoto volebního období byla rovněž uskutečněna první změna v oblasti řešení rozvojových ploch pro bydlení ve Šlovicích a rozvinuta územní studie v oblasti sídelní zeleně (interní dokumenty samosprávy, PRM 2014).

4.2.3 Volby 2018

Celkem kandidovalo osm subjektů, z toho dvě strany sbírající podpisy a šest stran a sdružení s podporou parlamentních stran. Pouze jedno sdružení nekandidovalo s plně obsazenou kandidátní listinou. Jednalo se o sdružení Demokratické strany Zelených a nezávislých kandidátů pod názvem Za zvířata a jejich práva, za které kandidoval pouze jediný kandidát. Nadpoloviční většinu hlasů a deset mandátů získalo SNK Aktivní Dobřany (dále AD). Tentokrát pořadí kandidátů na kandidátní listině zcela odpovídalo jejich pořadí v získávání mandátů. Hranici pro překročení, která pro stranu AD činila 1 183,6 hlasů, překonali pouze dva kandidáti a jejich pořadí na kandidátce odpovídá preferenčnímu hlasování. Získané hlasy jednotlivých kandidátů jsou uvedeny v závorkách. Mandáty za SNK AD získali Martin Sobotka (1 278), Lenka Tomanová (1 218), Michal Trdlička (1 112), Jaroslava Umnerová (1 085), Jan Vozár (1 163), Zuzana Štychová (1 035), Petr Vacek (1 037), Lucie Žďánská (1 010), Michal Pokorný (1 119) a Lenka Kesslová (984). Tři mandáty obsadilo SNK SND. První mandát získal Marek Sýkora s 553 hlasy, druhý Jitka Šebestová s 436 hlasy a třetí získala z šestého místa na kandidátce Bohumila Nekolová s 425 preferenčními hlasy. Po jednom mandátu získaly strany ČSSD, Občanští demokraté s podporou nestraníků (dále OD), SNK OMD a Za ještě lepší město Dobřany dále (ZJLMD). Za ČSSD mandát obsadila Dagmar Terelmešová s 311 hlasy, za OD Michal Šašek s 415 hlasy, za OMD Josef Weinreb s 238 hlasy a za ZJLMD Martin Straka s 210 hlasy. Na rozdíl od předchozích volebních období 2010 a 2018 existovaly strany, které mandát nezískaly. Jednalo se o zmíněné sdružení Za zvířata a jejich práva a poprvé od roku 1990 nezískala jediný mandát KSČM (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024).

Vítězná strana AD získala nadpoloviční většinu a neutvořila koalici. Starostou se při ustavujícím zasedání Zastupitelstva 5.11.2018 stal Martin Sobotka a místostarostkou Lenka Tomanová. Zbylými členy rady byli zvoleni Jan Vozár, Michal Trdlička a Jaroslava Umnerová, z čehož vyplývá, že všichni členové rady kandidovali za AD. Finanční a kontrolní výbory byly ustanoveny jako sedmičlenné. Předsedkyní finančního výboru se stala Bohumila Nekolová (SND) a předsedou kontrolního výboru Josef Weinreb (OMD). Při jednání Zastupitelstva 19. 11. 2018 byl předsedou pětičlenného osadního výboru Šlovice zvolen Michal Trdlička (AD) a předsedou tříčlenného osadního výboru Vodní Újezd se stal Jan Hojda (podporovatel AD) (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024). Po rezignaci Lenky Tomanové na mandát místostarostky i zastupitelky v březnu 2022 byla rada doplněna o Michala Pokorného. Jaroslava Umnerová a Michal Trdlička byli zastupitelstvem zvoleni do funkce neuvolněných místostarostů. Uvolněné místo v zastupitelstvu obsadil Michal Šneberger (AD) (Dobřanské listy, březen 2022).

Během tohoto volebního období se podařilo oddělit dešťové a odpadní vody v kanalizaci obce, které souvisejí s důležitým bodem PRM. Jedná se o potřebu ekologicky příznivého a efektivního nakládání s vodami. Rovněž bylo značně investováno do infrastruktury po celém katastru obce. V roce 2020 byla finálně dokončena privatizace bytů, u kterých bylo jejich převedení slíbeno, a další privatizaci město neplánuje. S rokem 2020 rovněž přišla vlna krizí, které následně samosprávu zaměstnávaly až do konce volebního období. Jednalo se o pandemii koronaviru, vlnu uprchlíků před válkou a v případě Dobřan a okolních obcí ještě hrozící stavbu gigafactory, která se překlenuje i do dalšího volebního období a stále běží. Přesto město dále budovalo komunikace, cyklostezku a nové autobusové zastávky, na které město čerpalo finanční prostředky i z dotačních titulů Ministerstva pro místní rozvoj. Rovněž byla zakoupena nová cisterna pro hasičský sbor a slavnostně otevřeno fotbalové hřiště, stadion s krytou plochou pro hokejbal a nová hala na stolní tenis (archivní Dobřanské listy, Město Dobřany 2024d).

4.3 Komunální volby 2022

4.3.1 Kandidátní listiny a identifikace volebních aktérů

Po roztříštění politických sil do osmi kandidujících subjektů přináší volby v roce 2022 zdánlivé zklidnění ve smyslu počtu soutěžících stran a sdružení. Celkem kandidovalo jedno SNK, jedna koalice politických stran a dvě sdružení politických stran a nezávislých

kandidátů. Kromě sdružení Za zvířata a jejich práva s dvěma kandidáty, kandidovaly všechny strany s plně obsazenou kandidátní listinou (ČSÚ, 2024).

Aktivní Dobřany původně vystupovali pod názvem Mladí pro Dobřany a poprvé kandidovali do zastupitelstva v roce 2002. Tehdy získali 3 mandáty (ČSÚ, 2024). Bez vědomí členů sdružení se jednalo se o tzv. *béčko* ODS. Tento pokus se ovšem v následujícím období prokázal jako marný (viz rozhovor č. 3). Ač ODS získala ve volbách v roce 2006 nejvíce hlasů, stála v opozici. Koalici utvořily ostatní zvolené subjekty včetně MD. V roce 2010 vzniklo jako *nové béčko* OMD, volební výsledek OMD a ODS ovšem v žádných následujících volbách nestačil pro vytvoření vládnoucí koalice (ČSÚ, 2024). Mladí pro Dobřany se naopak stali aktivními hráči, kteří přispívali do veřejného života i mimo volební období kampaně. Začali pravidelně pořádat *Rockový bál* a jiné akce typu *Kárkování* (archivní Dobřanské listy). Ve volbách dosahovali dobrých výsledků a vždy byli součástí vládnoucí koalice, zpravidla po boku ČSSD a SND. Od roku 2018 již vystupovali jako vítězná strana s nadpoloviční většinou. Na kandidátní listině ve volbách 2022 silně převažují muži, kterých je celkem 13. Ženy se zde vyskytují pouze čtyřikrát (ČSÚ, 2024). V tomto volebním období se jednalo se o jediný kandidující subjekt, který nevystupoval pod hlavičkou parlamentní strany a získával podpisy (Město Dobřany, 2024d).

Demokratická Alternativa je sdružení parlamentní politické strany ČSSD a nezávislých kandidátů, kteří v předchozích volbách kandidovali za Otevřené město Dobřany a Sdružení nezávislých Dobřany. Jedná se o osm kandidátů původně z ČSSD, šest ze sdružení OMD, jeden ze sdružení SND a o dva kandidáty, kteří do zastupitelstva dosud nekandidovali. OMD působí v Dobřanech od roku 2010 a jak tomu nasvědčuje složení strany, jednalo se o *béčko* ODS (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024). Jako spolek bylo sdružení zapsáno k 1. 1. 2014 (OMD, 2024). ČSSD má v Dobřanech více než třicetiletou tradici. V rámci ČSSD v Dobřanech působí zájmové hnutí Sociálně demokratické ženy, které společně s ČSSD pořádá akce pro veřejnost, jako například *Dobřanské štrúdlování* nebo *Jarní ples květin* (SOCDEM, 2024). SND má rovněž v Dobřanech dlouhou tradici a jsou zapsáni jako spolek (SND, 2024). Celkově se na kandidátce do voleb v roce 2022 vyskytuje deset mužů a sedm žen (ČSÚ, 2024).

Koalice politických stran – ODS a STAN – s názvem Pro živé město kandidovalo v roce 2022 poprvé a nabízelo jak velký počet nových jmen a většinové zastoupení žen, tak kandidáty, kteří se dříve vyskytovali na kandidátkách čtyř různých stran. Celkem pět kandidátů kandidovalo v roce 2022 zcela poprvé a jedná se pouze o ženy. Pět kandidátů

kandidovalo v roce 2018 za ZJLMD, dva za SND a jeden za ČSSD. Tři ze čtyř kandidátů ODS kandidovali v roce 2022 alespoň podruhé. ZJLMD kandidovalo v roce 2018 poprvé a v zastupitelstvu obsadili jeden mandát (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024). Podporu koalici Pro živé město veřejně vyjádřili dva bývalí zastupitelé, Jitka Šebestová (SND) a Michal Šašek (ODS) (PŽM, 2024).

Sdružení politické strany Demokratická strana zelených – ZA PRÁVA ZVÍŘAT a nezávislých kandidátů pod oficiálním názvem Demokratická strana zelených – ZA PRÁVA ZVÍŘAT – sdružení DSZ – ZA PRÁVA ZVÍŘAT a NK, kandidovalo v Dobřanech podruhé. V roce 2018 měli pouze jednoho kandidáta, v roce 2022 navýšili počet na dva kandidáty. Sdružení v obou případech nevedlo kampaň a neúčastnilo se veřejných besed pro všechny kandidáty. Mimo volební období sdružení není činné a do zastupitelstva se nikdy nedostalo (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024).

4.3.2 Volební kampaň a volební program

Pro všechny kandidující subjekty byla uspořádána veřejná předvolební diskuse 14. září 2022, v rámci které měli kandidáti možnost představit svůj volební program. Probíhala též diskuse s kandidáty a občany. Sdružení DSZ a NK Za práva zvířat nevyužilo této příležitosti, ani možnosti bezplatného vytištění volebního programu v Dobřanských listech. Ostatní kandidující subjekty zmíněných bezplatných forem propagace využily (Město Dobřany, 2024d).

Jako vývěsní plochu volebních plakátů a bannerů po celém katastrálním území Dobřan využila strana AD plochy na plotech či nemovitostech svých podporovatelů. Volební heslo pro rok 2022 bylo následující: „*Nabízíme zkušenost, odvalu a férovost.*“ (Dobřanské listy, září 2022). Sdružení se dále propagovalo jako jediné sdružení nezávislých kandidátů těchto voleb. Součástí kampaně byla tipovací soutěž v rámci tištěného volebního programu Dobřanské výhledy. Jednalo se o krátkou brožuru obsahující dvoustránku s několika fotkami z průběhu realizace projektů za poslední čtyři roky, které byly rozneseny do všech schránek katastrálního území. Voliči se mohli pokusit odhadnout, o jaké projekty se jedná a zároveň se seznámit s kandidáty a volebním programem sdružení. Součástí programu je budování infrastruktury v souladu s Programem rozvoje města pro celé katastrální území, podpora spolků, projektování kulturního zařízení, majetkové odblokování dalších pozemků pro cyklostezky a udržení otevřené komunikace s občany. Kandidáti byli rovněž představeni na sociálních sítích v jednotlivých půlminutových videích, v nichž vyzdvihovali body svého

volebního programu. Pro aktivizaci voličů vytvořili výzvu s názvem Pojd'me k volbám, v níž za každou řádně odevzdanou obálku nabídli částku 5 Kč na adopcí zvířete v ZOO Plzeň z kapes členů spolku AD. Již tradičně pořádali opakovanou akci Pivo s kandidáty v Dobřanech a Šlovicích, při které měli potenciální voliči možnost pokládat otázky kandidátům v neformálním prostředí. Rovněž se začátkem září konala akce Aktivně do voleb s různorodým programem (AD, 2024).

Demokratická alternativa kampaň započala začátkem července a postupně na sociálních sítích představovala své kandidáty, mezi kterými se opakuje přání o zlepšení sociální a zelené politiky města. Dále se vyskytují náměty k zaměření se na bezpečnost a veřejné prostranství. V rámci svých facebookových stránek DA zveřejňovalo sérii příspěvků se stejnou otázkou, zda jsou Dobřany město, kde se dobře žije. V této sérii sdružení popisuje problémy města. Předvolební akce pořádala DA společně s koalicí PŽM. Začátkem září tak pořádali akci s názvem Indiánské léto k příležitosti ukončení léta. V návaznosti na tradici ČSSD uspřádali akci Dobřanské Štrúdlování a dále akci Jednou stopou. Sdružení DA se profilovalo jako sdružení sociálně smýšlejících občanů se zkušenostmi z komisí a výborů zastupitelstva. V rámci svého sloganu: „*Věříme, že z otevřené diskuse vzejde lepší řešení a nechceme již jednobarevné vedení,*“ vedlo sdružení občany ke zvolení zastupitelstva s pluralitním zastoupením názorů (DA, 2024). Volební program je rozdělen do šesti kategorií. Jeho nejdůležitější body lídr kandidátky Josef Weinreb shrnul do potřeby alternativního vytápění na sídlišti za účelem snížení závislosti na plynu, zlepšení péče o zeleň, výstavbu kulturního domu v prostorách bývalé jízdárny, investice do údržby a rozvoje infrastruktury a udržitelný rozvoj města. Rovněž nabízí vkládání jednotlivých investic do katalogu a vedení otevřené diskuse (DA, 2024).

Kampaň koalice Pro živé město byla podobná kampani DA, což vyplývá už z faktu, že zmíněné subjekty pořádaly jednotlivé předvolební akce společně. Sloganem koalice PŽM byla následující otázka: „*Jste rovněž pro živé město?*“. V rámci prvního příspěvku lídryně Barbory Sýkorové na facebookovém profilu PŽM se objevují totožná slova jako v jejím příspěvku do Dobřanských listů, která zní následovně: „*úkolem města je být prostředníkem mezi obyvateli a místem, kde žijí*“ (PŽM, 2022). Zmíněný příspěvek je jediným příkladem, kdy kandidující strana, která není součástí vedení města, využila bezplatnou možnost propagace a vyjádření se v Dobřanských listech. Konkrétně zde kritizuje vedení města za arogantní vystupování a neaktivitu ve věci odchodu lékaře ze zdravotního střediska: „*...úřad jedná jako vrchnost, a ne jako partner a prostředník mezi obyvateli města a poskytovateli*

zdravotní péče“ (viz obrázek č. 3 v příloze). V rámci kampaně prostřednictvím sociálních sítí PŽM poukazují na nedostatečnou úpravu a kvalitu veřejného prostranství, možnosti parkování ve městě a obecně usilují o „oživení“ kulturního života v Dobřanech (PŽM, 2024). Součástí jejich programu je záměr vybudování kulturního domu a dopravního terminálu u nádraží, zvýšení kvality veřejného prostranství a zejména dopravní bezpečnosti a podpora školství, sportu a kultury (PŽM, 2024).

4.3.3 Povolební jednání

Největší úspěch zaznamenalo SNK Aktivní Dobřany s celkovým ziskem 61,4 % hlasů a jedenácti mandátů. Mandáty obsadili Martin Sobotka, Vojtěch Střihavka, Michal Trdlička, Jaroslava Umnerová, Lenka Kesslová, Jan Vozár, Michal Pokorný, Pavel Sloup, Gabriela Klinkovská, Michal Balvín a Jan Šváb. Z uvedených kandidátů pouze Lenka Kesslová s 997 nedosáhla na hranici tisíce hlasů. Za koaliční stranu Pro živé město získala mandát Barbora Sýkorová s 447 hlasy, Jan Smola z osmého místa s 429 hlasy a třetí mandát získala ze šestnáctého místa Judita Soukupová s 417 hlasy. Za sdružení Demokratická alternativa obsadil první mandát Josef Weinreb s 427 hlasy, z šestnáctého místa Dagmar Terelmešová s 384 hlasy a třetí mandát z patnáctého místa Bohumila Nekolová s 360 hlasy. Sdružení Za zvířata a jejich práva získalo 0,3 % hlasů a žádný mandát neobsadilo (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024).

AD opět koalici nevytvářelo. PŽM a DA vytvořili opoziční koalici. Starostou byl při ustanovujícím jednání zastupitelstva 17. 10. 2022 zvolen Martin Sobotka. Prvním místostarostou se stal Michal Trdlička a druhou místostarostkou byla zvolena Jaroslava Umnerová. Opozice vyjádřila obavu nad nedostatečnou kapacitou dvou neuvolněných místostarostů a nabídla, aby byl jeden z místostarostů uvolněný a plně se soustředil na výkon práce pro město (PŽM, 2022; Dobřanské listy, listopad 2022). Zbylými členy rady byli zvoleni Pavel Sloup a Vojtěch Střihavka (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024). Přestože dle hodnocení zvoleného zastupitele za AD probíhalo povolební jednání věcně a konstruktivně, sdružení AD se rozhodlo nevytvářet koalici a všichni členové rady byli kandidáti za AD. Důvodem byl zisk nadpoloviční většiny hlasů: „Respektovali jsme tak výsledky voleb a přání občanů.“ (viz rozhovor č. 2). Finanční a kontrolní výbory byly zřízeny jako pětičlenné. Předsedkyní finančního výboru byla zvolena Barbora Sýkorová (PŽM). Kontrolnímu výboru opět předsedá Josef Weinreb (DA). Jako předsedkyně tříčlennému osadnímu výboru Vodní

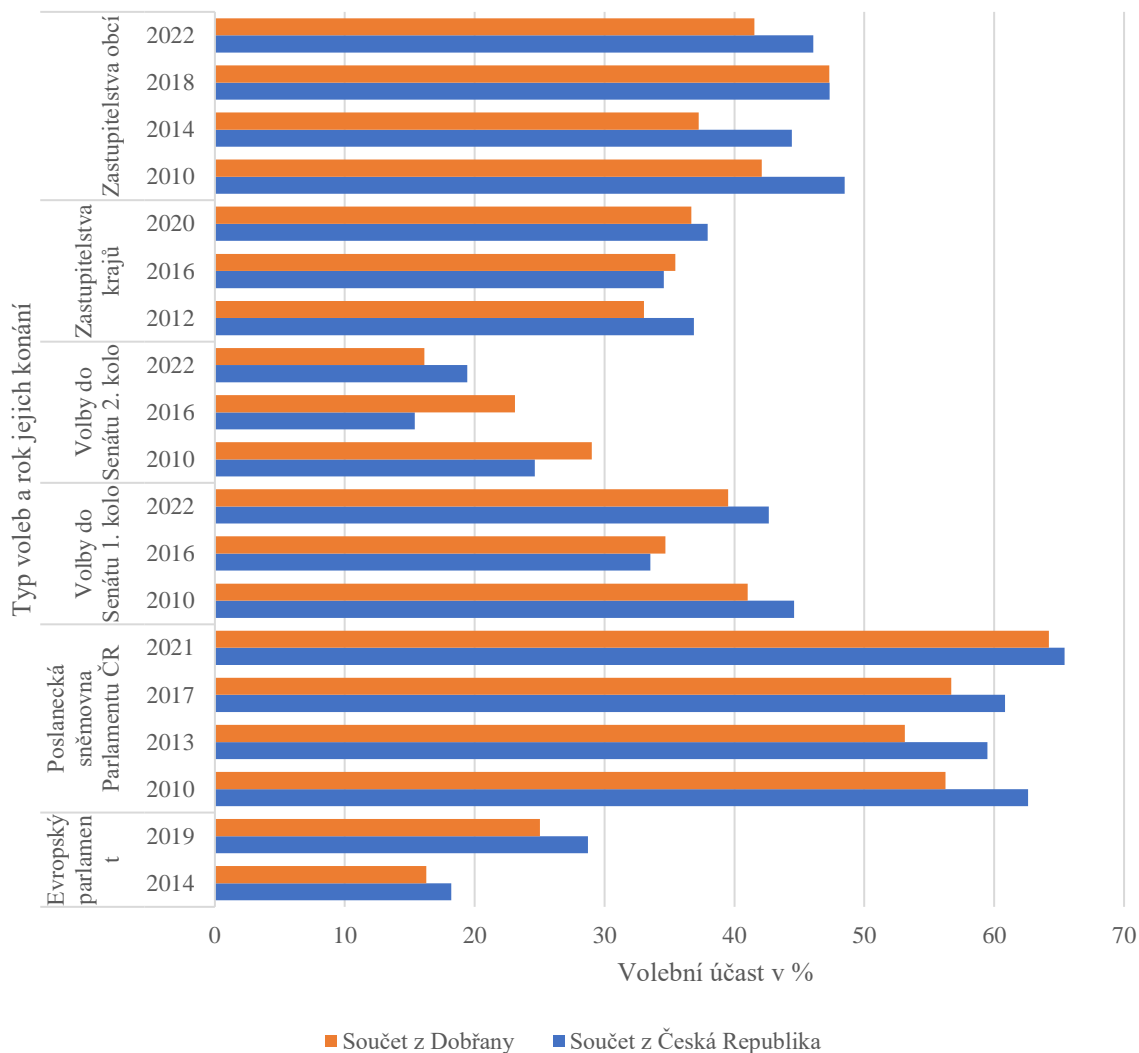
Újezdu byla zvolena Jitka Šebestová (podporovatelka PŽM) a předsedou sedmičlenného osadního výboru se stal Michal Trdlička (AD) (Město Dobřany, 2024d; ČSÚ, 2024).

5 Výsledky a diskuse

5.1 Analýza komunálních voleb v letech 2010 až 2022

Volební účast v období od roku 2010 až 2022 ve městě Dobřany je porovnána s celorepublikovým průměrem v grafu č. 1. Ve srovnání je nižší ve všech případech kromě druhého kola voleb do Senátu v roce 2010 a 2016 a prvního kola v roce 2016. Důvodem může být fakt, že v obou letech do Senátu kandidovala dlouhodobá zastupitelka, tehdejší krajská radní a uvolněná místostarostka Dagmar Terelmešová (ČSSD). V roce 2010 byla úspěšná a na post senátorky nastoupila. Volební účast ve volbách do Zastupitelstev obcí je ve sledovaném období poměrně proměnlivá. Tuto skutečnost okomentoval starosta slovy: „Volební účast je obecně nižší, když město funguje a lidé jsou spokojeni. Nemají touhu něco změnit“. Toto tvrzení lze snadno potvrdit při klesající volební účasti v letech 2010 a 2014, kdy složení zastupitelstva a kandidující subjekty byly v obou volebních obdobích téměř totožné. Volební účast klesala podobným tempem i v celorepublikovém srovnání. Naopak nejvyšší volební účast ve sledovaném období byla ve volbách 2018, ve kterých celorepublikový průměr volební účasti Dobřany nedostihly pouze o 0,03 %. V porovnání s předchozím volebním obdobím došlo k navýšení o 10 %. Příčinou může být navýšení soutěživosti v podobě zvýšeného počtu kandidátních listin, stejně jako proměna v kandidujících subjektech. V období před volbami 2018 probíhala intenzivní kampaň zejména AD, SND a ZJLMD. Mezi sdruženími AD a SND navíc docházelo k politickému střetu bývalých kolegů a spolustraníků ve vedení města: Martina Sobotky (AD) a Marka Sýkory (SND). Oba již měli možnost prokázat své schopnosti na pozici starosty a v těchto volbách kandidovali jako lídři zmíněných sdružení. V roce 2022 došlo ke snížení volební účasti ve volbách do zastupitelstva o 5 %. Kandidujících subjektů bylo o polovinu méně než v předchozím volebním období a předvolební kampaň nebyla tak intenzivní.

Graf 1 Komparace volební účasti obce s celorepublikovým průměrem v časovém období 2010 až 2022 (v %)

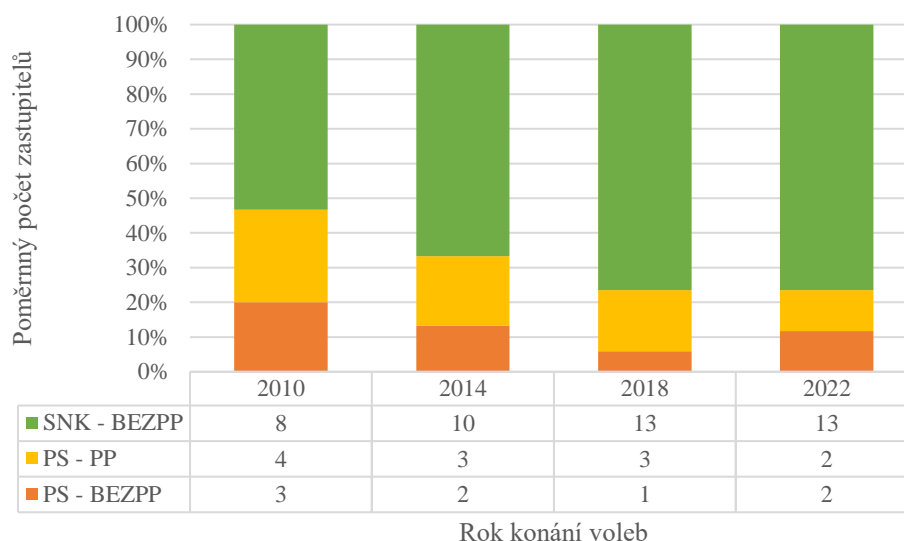
Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2024)

Efekt inkubence je ve městě Dobruška možné pozorovat v rámci vyjádření preferencí voličů ve volbách i pohybu aktérů mezi sdruženími a jejich následném volebním výsledku. Vlivem preferenčního hlasování se do zastupitelstva dostali z nízkého místa na kandidátce známá jména. Příkladem je rok 2014, kdy mandát obsadil z posledního místa kandidátní listiny Michal Šašek (ODS), který byl členem zastupitelstva od roku 2002. Zajímavým rokem pro sledování vlivu známých jmen na volební výsledky mohou být volby 2018. Z výčtu získaných mandátů je patrné, že došlo k podstatným změnám v rámci členských základů jednotlivých spolků, stran a sdružení. Jedná se například o Marka

Sýkoru, který po odmítnutí postu starosty v roce 2014 po dvou letech rezignoval na funkci zastupitele se vrátil do politiky pod hlavičkou SND. Jan Vozár, původně kandidující jako nezávislý kandidát za ČSSD, v roce 2018 kandidoval za AD. V tomto případě je vhodné se zamyslet nad teorií, že s sebou jistá jména nesou i řadu voličů. Právě ČSSD, které v roce 2010 i 2014 drželo druhý nejvyšší počet hlasů, by se bez zvýšení hranice počtu mandátů do zastupitelstva v roce 2018 nedostalo.

Graf 2 Zastupitelé podle navrhující strany a politické příslušnosti (v %)

Struktura zastupitelstva byla posouzena dle dostupných dat ČSÚ. Graf č. 2 ilustruje podíl zastupitelů, kteří jsou součástí SNK a neuvádí politickou příslušnost (BEZPP), zastupitelů navržených politickou stranou (PS) s politickou příslušností (PP) a zastupitelů navržených politickou stranou bez politické příslušnosti.

Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2024)

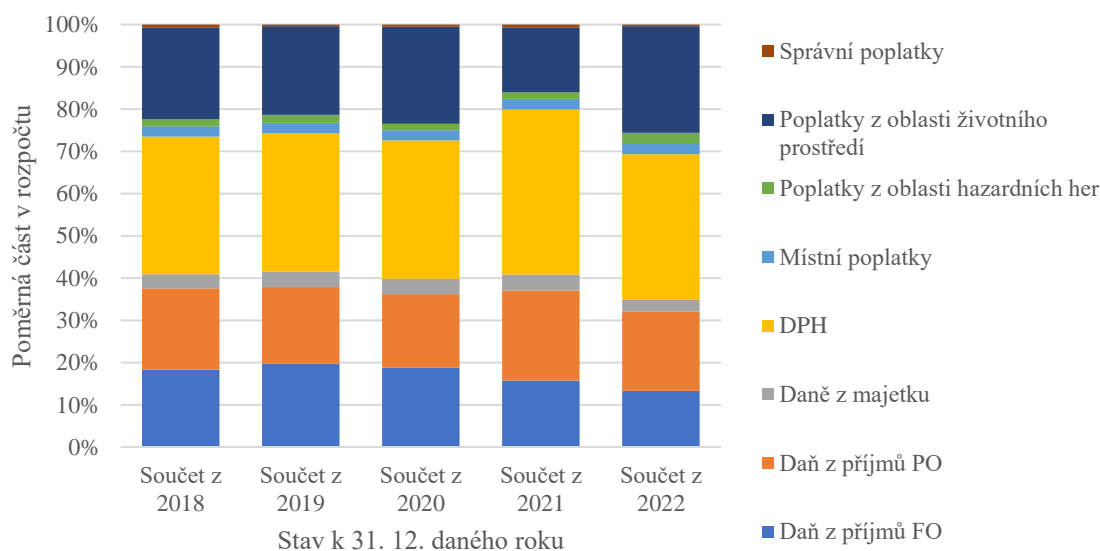
Ve všech volebních obdobích mezi lety 2010 až 2022 převažovali nezávislí kandidáti bez politické příslušnosti nad ostatními možnostmi. I ve srovnání všech kandidátů je patrná převaha kandidátů s kombinací SNK a BEZPP. V řadách náhradníků lze zde ovšem najít některé případy, kdy byl kandidát navržen SNK, ale má politickou příslušnost. Jedná se o jeden případ v roce 2010, kdy člen SNK uváděl jako politickou příslušnost TOP 09, a rok 2014, kdy jiný kandidát uvedl politickou příslušnost k ANO. Obecně mají mezi zastupiteli převahu muži. Nejmenší rozdíl byl v roce 2018, kdy ženy obsadily osm ze sedmnácti mandátů (viz graf č. 7 v příloze). Průměrný věk zastupitelů se pohybuje mezi 38 až 46 lety, přičemž nejnižší průměrný věk byl v roce 2010 a nejvyšší v roce 2022 (viz graf č. 6

v příloze). Vzhledem k relativně stabilnímu složení zastupitelstva je rostoucí věkový průměr očekávatelný.

5.2 Ekonomický rozvoj obce v letech 2018 až 2022

Pro popsání rozpočtu obce v letech 2018 až 2022 byla použita vertikální a horizontální analýza příjmů a výdajů a data Ministerstva financí (2024). Z vertikální analýzy vychází, že nadpoloviční část příjmů tvoří v celém sledovaném období příjmy daňové a kolem 20 % příjmy nedaňové (viz graf č. 8 v příloze). Největší položku nedaňových příjmů tvoří příjmy z pronájmu a dosahují během let na 60 až 70 % (viz graf č. 9 v příloze). Graf č. 3 podrobněji rozebírá nejvýraznější složku příjmů, a to příjmy daňové. Přibližně z 30 % tvoří daňové příjmy obce příjem z DPH. Další položky, které se významně podílí na výši daňových příjmů, jsou daně z příjmů fyzických a právnických osob a také poplatky v oblasti životního prostředí, které město vybírá zejména prostřednictvím místní skládky. Malou a téměř neměnnou část struktury daňových příjmů tvoří daně z majetku, poplatky z oblasti hazardních her a místní poplatky (Ministerstvo Financí ČR, 2024).

Graf 3 Struktura daňových příjmů v rozpočtu města Dobřany (v %)

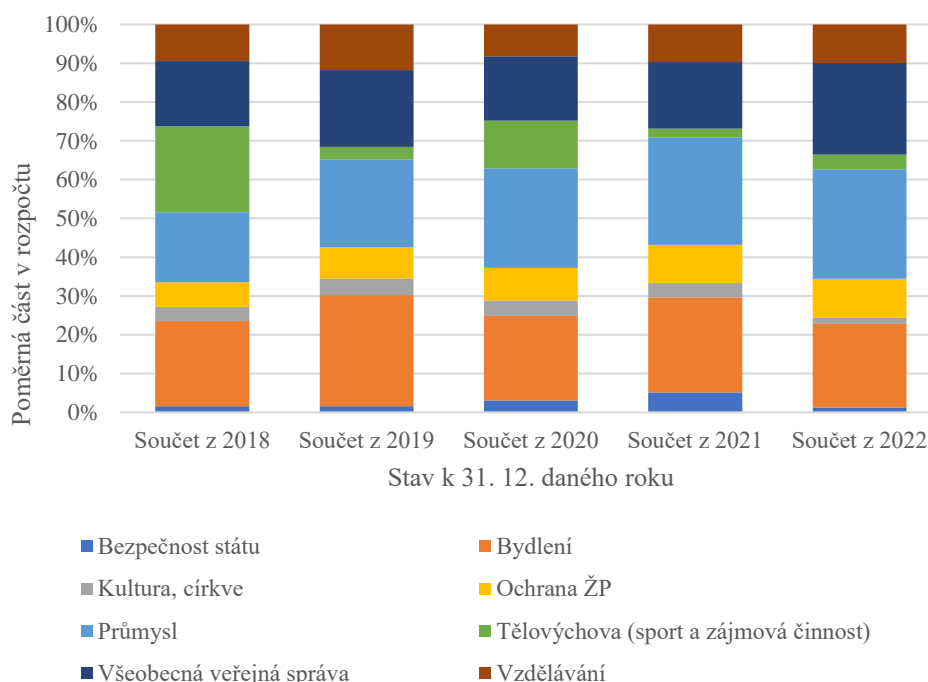

Zdroj: vlastní zpracování, (Ministerstvo financí ČR, 2024)

V horizontální analýze byl využit řetězový a bazický index a data Ministerstva financí (2024). Řetězový index uvádí, jak se mění hodnoty v po sobě jdoucích letech, přičemž hodnoty po 100 % vyjadřují propad oproti předchozímu roku a naopak. Největší změna v příjmech je u příjmů kapitálových, u nichž v roce 2019 došlo k vzestupu o 748,86 % oproti roku 2018. Podobné číslo ukazuje rozdíl v roce 2021 oproti roku 2020. Kapitálové

příjmy obecně tvoří nejmenší část příjmů a dosahují hodnot od 3 105 tis. Kč do 24 537 tis. Kč. Jedinou výjimkou je rok 2022, kdy kapitálové příjmy převyšují přijaté transfery. Velmi proměnlivé jsou jednotlivé položky nedaňových příjmů, a to zejména výnosy z finančního majetku. Jedná se o podobný případ jako u kapitálových příjmů. Obecně tvoří malou část rozpočtu, a i nepatrná změna v porovnání s ostatními položkami vyvolává dojem prudké změny při použití řetězového indexu. V oblasti výdajů je vidět propad o více než 80 % v porovnání s předchozím rokem, a to v roce 2019 a 2021 v oblasti sportu a zájmové činnosti. V roce 2022 tvořily oproti předchozímu roku nižší část rozpočtu položky: kultura a církev a bezpečnost státu (viz tabulka č. 1 v příloze). Za pomoci bazického indexu jsou v rámci horizontální analýzy porovnávány jednotlivé položky příjmů a výdajů s výchozím rokem 2018 (viz tabulka č. 2 v příloze). Výrazné rozdíly v příjmech se opět vyskytují v oblasti kapitálových příjmů, výnosů z finančního majetku a výdajů za sport a zájmovou činnost. Obecně se výše jednotlivých položek liší a neexistuje řada, ve které by hodnoty postupně stoupaly nebo se snižovaly (Ministerstvo financí ČR, 2024).

Graf 4 Struktura výdajů v rozpočtu města Dobřany (v %)

Zdroj: vlastní zpracování, (Ministerstvo financí ČR, 2024)

Struktura výdajů v rozpočtu, která vychází z dat Ministerstva financí (2024), je zobrazena v grafu č. 4. Zejména oblast tělovýchovy je ovlivněna níže zmíněnými finančními příspěvky od nerezidentů a také výdaji za obnovu a stavbu sportovišť (interní dokumenty samosprávy). V horizontální i vertikální analýze se proto oblast tělovýchovy jeví jako velmi

proměnlivá. Významnou část výdajů na základě vertikální analýzy město ročně využije v odvětví bydlení, jedná se přibližně o 20 %. Výjimkou je rok 2019, v němž výdaje na bydlení obsáhly téměř 30 % rozpočtu. Výdaje na bydlení se střídavě pohybují mezi 42 až 55 miliony korun. Další významnou složkou rozpočtu jsou výdaje na průmysl, které od roku 2018 do roku 2021 postupně stouply a v roce 2022 klesly o sedm milionů na 55 milionů (Ministerstvo Financí ČR, 2024).

5.3 Participace nerezidentů a komunikace s občany

V souvislosti s doporučením Plánu rozvoje města z roku 2014 město podpořilo snahu o získání zájmu menších firem. Od roku 2016 tak v Dobřanech působí česká firma Applycon, která se stala generálním partnerem Základní umělecké školy. Ředitel zmíněné školy tuto strategii chválí a dodává: „*Firmy mají možnost si sami zvolit organizaci, spolek, školu nebo ostatní instituce, které finančně podpoří,*“ činnost školy je tak podpořena formou finančních prostředků, bezplatného zapůjčení sálu či věcnými dary (viz rozhovor č. 2 v příloze). Další významnou firmou, která do Dobřan přešla z Nýřan, je firma PEBAL. Ta se navíc zavázala k ročnímu příspěvku 200 000 Kč na sport a kulturu po dobu deseti let. Díky tomu došlo k navýšení pracovních míst. Právě tyto projevy zájmu o rozvoj města z pozice nerezidentů obce jsou pro vztahy s podnikateli a firmami určující (Aktivní Dobřany, 2018). Svědčí o tom i rozhovor s ředitelem firmy COMTES FHT a.s., která v Dobřanech sídlí více než patnáct let: „*Již při výběru lokality se nám líbil způsob komunikace s městskou správou, kdy jsme prezentovali naše byznysové zaměření a následně jsme dostali podrobné informace, jak může správa Dobřan našemu záměru pomoci a jak se v Dobřanech s podnikateli pracuje*“ (viz rozhovor č. 1 v příloze). Tato pozice je dle starosty obce určena i blízkostí statutárního města Plzeň. Dobřany tak nabízí místo s aktivním zájmem v dosahu zdroje kvalifikovaných pracovníků. Samospráva rovněž zapojuje místní podnikatele do společných setkání (viz rozhovor č. 3 v příloze).

O komunikaci města s občany lze tvrdit, že se přizpůsobuje potřebám občanů. Cílí převážně na věkovou kategorii občanů s volebním právem. Město nemá vlastní instagramové stránky, které jsou populárním médiem pro šíření informací mezi generací Z. I v této generaci se nachází lidé s volebním právem a mohlo by to pomoci je motivovat k zájmu o veřejné dění a účasti ve volbách. V roce 2021 byly Dobřanské listy i reporty na sociálních sítích oceněny první cenou v krajském kole společností, která se zabývá analýzou radničních listů a sociálních sítí (Dobřanské listy, březen 2022). Ke dni 26. února

2024 byla sledována činnost jednotlivých subjektů v zastupitelstvu na jejich sociálních sítích na platformě Facebook, kterou před volbami hojně využívaly pro komunikaci s občany. Poslední příspěvek DA je ze dne 23. ledna 2023, koalice PŽM zveřejnila poslední příspěvek 12. května 2023 a na stránkách sdružení AD je poslední příspěvek ze dne 24. ledna 2024. Z této komparace vyplývá, že jedinou stranou, která stále aktivně využívá sociální sítě pro komunikaci s občany, je AD.

Občané jsou městem motivováni k tomu, aby se zapojili do vylepšení denního chodu města. Vedení města rovněž občany povzbuzuje k případnému kontaktování starosty obce přes mobilní telefon či mailovou adresu v případě, že mají otázky na chod města nebo nápady k jeho vylepšení (viz obrázek 2 v příloze). Občasně je stranou Aktivní Dobřany pořádána akce s názvem Na pivo se starostou, kam můžou občané přijít a v neformálním prostředí diskutovat například o rozvoji města (Město Dobřany, 2024a). Městské kulturní středisko taktéž občasně pořádá akci Sousedská vycházka se zaměřením na nové projekty a aktuální dění ve městě. Jedná se také o neformální setkání s představiteli města. Do rozhovoru samospráva rovněž zapojuje občany a podnikatele v rámci příprav či aktualizace Programu rozvoje města. Z těchto setkání vyplývá zájem obou skupin o udržitelný rozvoj města, který nezpůsobí rychlý růst obyvatel. Podnikatelé přímo zmiňují, že si nepřejí překročit hranici deseti tisíc obyvatel. Dále je zde patrná obava z nábora zahraničních zaměstnanců a stavbě ubytoven, kterou rovněž obě skupiny vnímají jako nežádoucí. Společnost, která se podílela na tvorbě Programu rozvoje města a tato setkání spolupořádala, uspořádala konferenci, na které byly tyto výsledky a průběh setkání prezentovány jako úspěšné (Agora CE o.p.s., 2014).

6 Závěr

Město Dobřany se nachází v blízkosti statutárního města Plzeň a je součástí širší oblasti, ve které obce s rozšířenou působností nefungují jako přirozená centra svých správních obvodů. Z toho důvodu obec usiluje o změnu statutu na obec s rozšířenou působností. Práce proto sleduje demografickými aspekty obce, které tuto snahu podporují. Zejména se jedná o vyšší počet obyvatel než má obec s rozšířenou působností, do jejíhož správního obvodu Dobřany patří.

Analýza volebních výsledků zastupitelstva obcí v letech 2010, 2014, 2018 a 2022 ukazuje na významnou roli osobností. Navzdory jejich nízkému umístění na kandidátní listině byli vlivem preferenčního hlasování zvoleni kandidáti, kteří se v zastupitelstvu v minulosti již objevili. Objevily se zde i případy, kdy byli tito kandidáti upřednostněni před novým lídrem strany. V návaznosti na tuto analýzu lze konstatovat, že ve zmíněné obci mají větší úspěch sdružení nezávislých kandidátů než strany vystupující s podporou parlamentních stran. Naopak tradiční strany se setkávají s nedostatečnou schopností obsadit místa na kandidátní listině a jsou nuceny se sdružovat do koalic či vytvářet nová uskupení.

Dále je v práci zdůrazněna participace nerezidentů na veřejném životě. Jedná se o společnosti, pro které je příhodná blízkost statutárního města, a zároveň využívají zázemí menší obce, se kterou mohou sdílet své rozvojové vize a rozvíjet pevnou dlouhodobou spolupráci. Obecně se hledá průnik mezi zájmy firem, občanů a samosprávy, v nichž se objevuje přání udržitelného rozvoje, snaha nepřerůst hranici deseti tisíc obyvatel a zamezení výstavby satelitních oblastí.

Město Dobřany nabízí širokou možnost dalšího výzkumu, například zmíněná stavba gigafactory a jejího možného dopadu na okolní obce, participace nerezidentů a také oblasti nespádových obcí s rozšířenou působností. V době zpracování práce se podařilo zkompletovat geolokační data mobilních operátorů pro potřeby veřejné správy. Díky tomu se celou problematikou Ministerstvo vnitra může blíže zabývat a z toho důvodu je možné, že v blízké době budou navržena řešení. Proto je potřebné tuto problematiku a její vývoj dále sledovat a je možné, že obec změní svůj aktuální postoj v případě, že by nabízená řešení vedla ke zhoršení aktuálního stavu.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BALÍK, Stanislav, (2009). Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2908-4

BALÍK, Stanislav, 2009. Okresy na severu: Komunální politika v okresech Šumperk a Jeseník v letech 1989–2006. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 978-80-7325-174-1.

BARNES, Samuel a Max KAASE, (1979). *Political Action: Mass Participation in Five Western Democracies*. Thousand Oaks: Sage Publications.

ČMEJREK, Jaroslav, & kol., a. (2009). Participace občanů ve veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing s. r. o.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK, 2010. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3061-5.

KOPECKÝ, Martin, 2017. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-719-6.

KOUDELKA, Zdeněk, 2007. Samospráva. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-665-5.

KRUNTORÁDOVÁ, Ilona, 2015. Politické aspekty financování českých měst. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80-246-2744-1.

LAVER, Michael a Norman SCHOFIELD, 1998. *Multiparty Government: The Politics of Coalition in Europe*. 2. vydání. Michigan: The University of Michigan Press. ISBN 0-472-08562-X. KOČÍ, Roman, 2012. Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou. Praha: Leges. ISBN 978-80-87576-28-1.

MÜLLER, Wolfgang C. a Kaare STRØM, ed., 2003. *Coalition Governments in Western Europe*. 3. vydání. New York: Oxford University Press. ISBN 0-19-829760-0.

PEKOVÁ, Jitka, 2011. Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788073576141.

PRŮCHA, Petr, 2012. Správní právo. 8. vydání. Praha: Doplněk. ISBN 978-80-7239-281-0.

RŮČKOVÁ, Petra, 2021. Finanční analýza. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-2-1-3124-2. BALÍK, Stanislav, 2009. Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2908-4.

VERBA, Sidney, Norman H. NIE a Jae-on KIM. *Participation and Political Equality: A Seven-nation Comparison*. Chicago: The University of Chicago Press. ISBN 0-226-85298-9.

Články v periodiku či sborníku

AGORA CE, O.P.S., 2014. Aktualizace Programu rozvoje města Dobřany: Zpráva z diskusního setkání pro veřejnost [PDF]. Agora CE. Dostupné také z: https://www.dobransy.cz/e_download.php?file=data/editor/293cs_3.pdf&original=VS-Dob%C5%99any_zprava_2014_04_06_komprim.pdf

BERNARD, Josef, 2012. Individuální charakteristiky kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí a jejich vliv na volební výsledky. *Sociologický časopis*. 48(4), 613-640.

NÁRODNÍ ROZPOČTOVÁ RADA. Zpráva NRR o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti za rok 2022 [online]. In: . s. 6-23 [cit. 2024-02-04]. Dostupné z: Úřad Národní rozpočtové rady. (září 2022). Zpráva o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti za rok 2021. Praha 5.

RYŠAVÝ, Dan a Josef BERNARD, 2013. *Size and Local Democracy: the Case of Czech Municipal Representatives*. *Local Government Studies*. 39(6), 833-852. ISSN 1743-9388.

RYŠAVÝ, Dan, 2006. Komunální je komunální a velká je velká! K hypotéze politizace lokálních politických elit. *Sociologický časopis*. 42(5), 953-970.

ŠVELCH, Jaroslav a Lenka VOCHOCOVÁ, 2015. Sociální média jako nová výzva pro výzkum politické participace. *Sociologický časopis*. 51(1), 65-88.

VAN DETH, Jan W., 2001. *Studying Political Participation: Towards a Theory of Everything?* [PDF]. University of Mannheim. Dostupné také z: https://www.researchgate.net/publication/258239977_Studying_Political_Participation_Towards_a_Theory_of_Everything

VRÁBLÍKOVÁ, Kateřina, 2008. Politická participace – teorie a koncepty. *Politologický časopis*. 15(4), 366-388. ISSN 1211-3247.

Legislativní dokumenty

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.: Ústava České republiky, 2013. In: . Česká národní rada. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1?text=%C3%BAstava+%C4%8Dr>. Znění od 1. 6. 2013.

Zákon č. 128/2000 Sb.: Zákon o obcích (obecní zřízení), 2024. In: . Parlament České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. Znění od 1. 1. 2024.

Zákon č. 250/2000 Sb.: Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 2024. In: . Parlament České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250?citace=1>. Znění od 1. 1. 2024.

Zákon č. 320/2001 Sb.: Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, 2022. In: . Parlament České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320?citace=1>. Znění od 1. 2. 2022.

Zákon č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, 2021. In: . Parlament České Republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>. Znění od 2. 8. 2021. Zákon č. 563/1991 Sb.:

Zákon o účetnictví, 2024. In: . Parlament České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563?text=Z%C3%A1kon+o+%C3%BA%C4%8Detnictv%C3%AD>. Znění od 1. 1. 2024.

Různé

AKTIVNÍ DOBŘANY, 2024. O nás. Načteno z Aktivní Dobřany: <https://aktivni-dobransy.webnode.cz/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2024. Statistiky. Veřejná databáze [online]. [cit. 2024-02-02]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30261>

DEMOKRATICKÁ ALTERNATIVA, 2024. Demokratická alternativa. Načteno z Facebook: <https://www.facebook.com/100360362747618/photos/a.100379206079067/131564266293894/>

DOBŘANSKÉ LISTY. Archiv Dobřanských listů. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-24]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/kultura-vzdelani-sport/dobranske-listy/>

DOBŘANY BEZ TRUDNOMYSLNOSTI, 2024. Načteno z Facebook: <https://www.facebook.com/groups/230817354981008>

FESTIVAL JUNIORFEST, 2024. O festivalu. Načteno z Festival Juniorfest: <https://www.juniorfest.cz/cs/festival/o-festivalu>

JETMAR, Marek, Václav JAROŠ a Petr SVOBODA, 2024. Geolokační data mobilních operátorů a jejich využití ve veřejné správě. Zlepšení podmínek pro decentralizaci a dostupnost veřejné správy v území. Ministerstvo vnitra.

KRÝŽE, Pavel, 2023. Železniční mapy ČR. [PDF]. Načteno z Správa železnic: <https://www.spravazeleznic.cz/o-nas/vse-o-sprave-zeleznic/zeleznice-cr/zeleznicni-mapy-cr>

MĚSTO DOBŘANY, 2024a. Dokumenty. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-14]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/mesto-dobransy/dokumenty/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024b. Mobilní aplikace V Obraze. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/mesto-dobransy/mobilni-aplikace-v-obraze/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024c. Partnerská města. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-09]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/mesto-dobransy/partnerska-mesta/obertraubling/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024d. Přijatá usnesení Zastupitelstva města Dobřany [online]. [cit. 2024-01-14]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/mesto-dobransy/samosprava/zastupitelstvo-mesta/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024e. Sociální a zdravotní služby. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-12]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/mesto-dobransy/socialni-a-zdravotni-sluzby/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024f. Sport v Dobřanech. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/kultura-vzdelani-sport/sport/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024g. Stavební odbor. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-09]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/mestsky-urad/struktura-uradu/stavebni-odbor/uvodem/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024h. Školy a školky. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-11]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/kultura-vzdelani-sport/skoly-a-skolky/zakladni-skola/>

MĚSTO DOBŘANY, 2024i. Zjednodušená verze stránek. Město Dobřany [online]. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.dobransy.cz/seniori/>

MĚSTSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO, DOBŘANY, 2024. Načteno z Městského kulturní středisko Dobřany: <http://www.kacko.cz/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, 2024. MĚSTO DOBŘANY (PLZEŇ – JIH) - Plnění rozpočtu. Načteno z Monitor Státní pokladny: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00256552/rozpocet/prijmy-druhovy?rad=t&obdobi=2112>

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2024. Informativní počty obyvatel v obcích. Načteno z Informační servis: <https://www.mvcr.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>

OTEVŘENÉ MĚSTO DOBŘANY, 2024. Načteno z: <http://www.otevrene.dobransy.eu/>

PRO ŽIVÉ MĚSTO, 2024 *Pro živé město*. Načteno z Facebook: <https://www.facebook.com/Prozivemesto>

SOCDEM, 2024. Načteno z: <https://sdz.cssd.cz/s19/a737.html>

SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH DOBŘANY, 2024. Načteno z Facebook: <https://www.facebook.com/snddobransy>

ÚŘAD NÁRODNÍ ROZPOČTOVÉ RAD ČR, 2024. Zpráva o plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti za rok 2021. Praha 5.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA J. S. BACHA DOBŘANY, 2024. Načteno z Aktuality: <https://www.zus-dobransy.cz/o-nas/aktuality/?page=all>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam grafů

Graf 1 – Komparace volební účasti obce s celorepublikovým průměrem	40
Graf 2 – Zastupitelé podle navrhující strany a politické příslušnosti	41
Graf 3 – Struktura daňových příjmů	42
Graf 4 - Struktura výdajů v rozpočtu	43

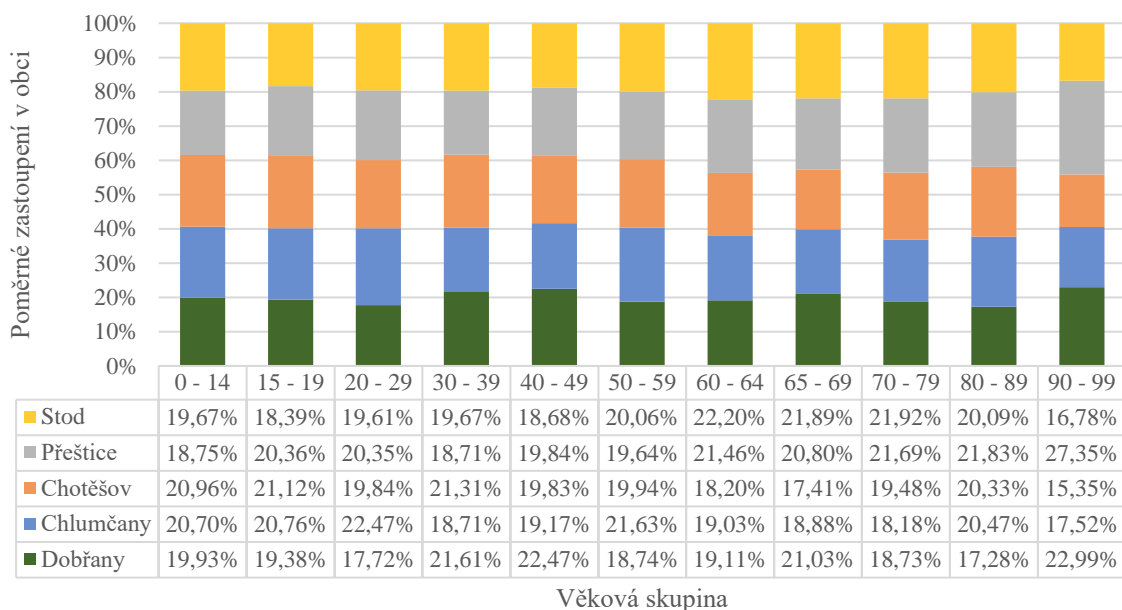
8.2 Seznam použitých zkratk

AD s podporou MD	Aktivní Dobřany s podporou Mladých pro Dobřany
AD	Aktivní Dobřany
BEZPP	Bez politické příslušnosti
ČR	Česká Republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
DA	Demokratická alternativa
DSZ	Demokratická strana Zelených
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MD	Mladí pro Dobřany
MKS	Městské kulturní středisko
NK	Nezávislí kandidáti/Nezávislý kandidát
OD	Občanští demokraté
OMD	Otevřené město Dobřany
ORP	Obec s rozšířenou působností
POÚ	Pověřený obecní úřad
PP	Politická příslušnost
PRM	Plán rozvoje města
PS	Politická strana
PŽM	Pro živé město
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SND	Sdružení nezávislých Dobřany
SNK	Sdružení nezávislých kandidátů
SO	Správní obvod

TJ	Tělovýchovná jednota
ZJLMD	Za ještě lepší město Dobřany
ZUŠ	Základní umělecká škola

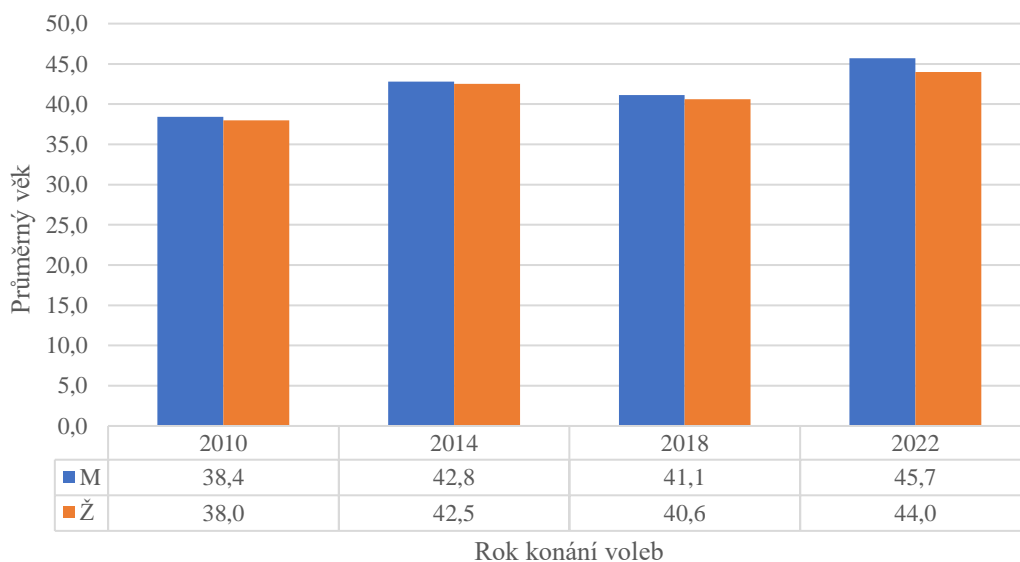
Přílohy

Graf 5 Věková struktura obyvatelstva v poměru k počtu obyvatel jednotlivých obcí 2021

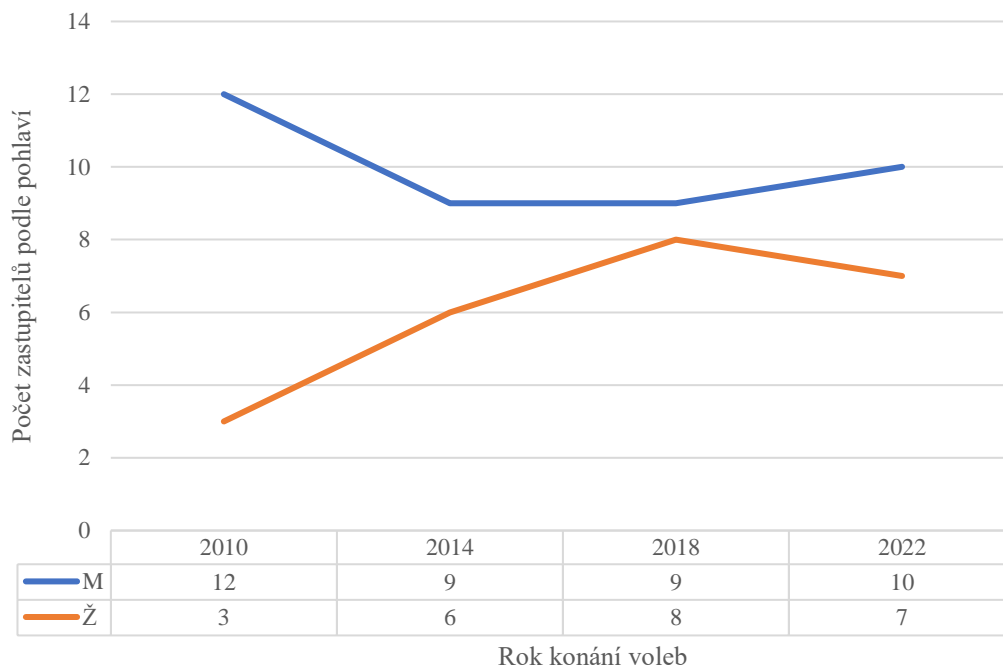
Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2024)

Graf 6 Průměrný věk zastupitelů dle pohlaví ve městě Dobřany

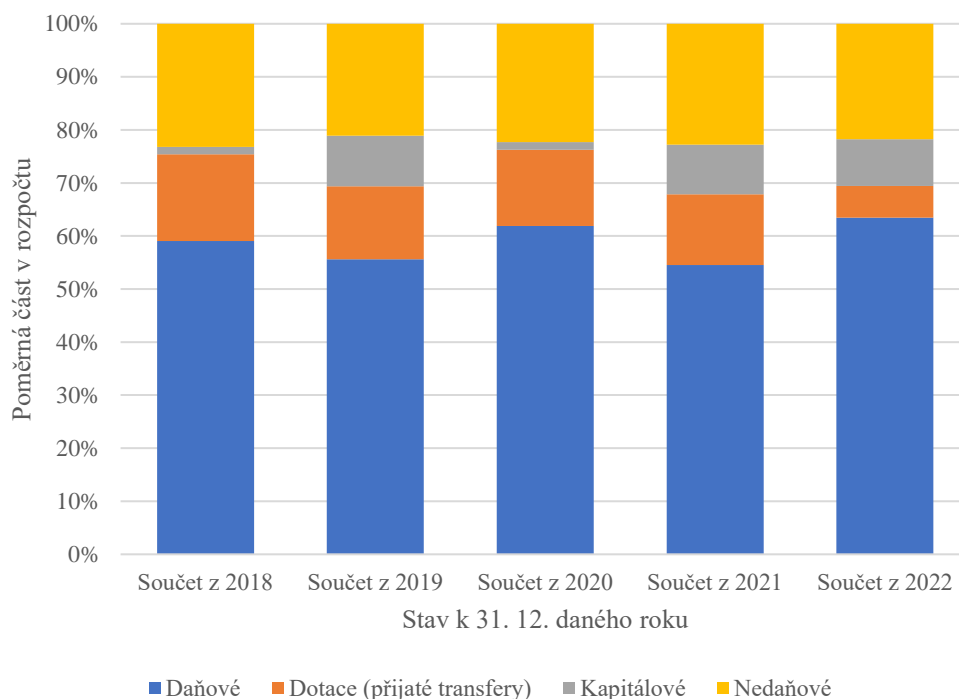
Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2024)

Graf 7 Rozložení žen a mužů v zastupitelstvu města Dobřany

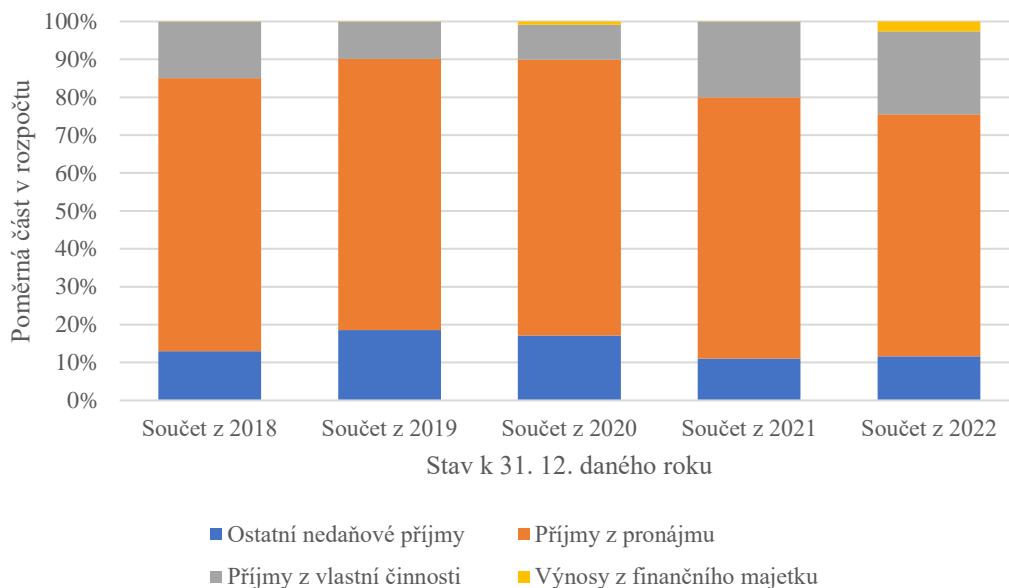
Zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ (2024)

Graf 8 Struktura příjmů v rozpočtu města Dobřany

Zdroj: vlastní zpracování, (Ministerstvo financí ČR, 2024)

Graf 9 Struktura nedaňových příjmů v rozpočtu města Dobřany

Zdroj: vlastní zpracování, (Ministerstvo financí ČR, 2024)

Tabulka 1 Řetězový index

Řetězový index	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
Příjmy				
Daňové	102,30%	99,38%	98,46%	133,45%
Nedaňové	98,55%	94,34%	114,47%	109,29%
Kapitálové	748,86%	13,55%	721,77%	107,89%
Dotace (přijaté transfery)	91,67%	92,87%	103,64%	51,42%
Příjmy Celkem	108,64%	89,23%	111,80%	114,62%
Výdaje				
Průmysl	105,94%	121,47%	118,82%	88,96%
Vzdělávání	105,76%	74,54%	129,45%	89,81%
Kultura, církev	98,58%	98,77%	102,38%	38,06%
Sport a zájmová činnost	12,64%	402,21%	19,57%	151,68%
Bydlení	111,14%	81,44%	123,23%	76,94%
Ochrana ŽP	109,06%	111,54%	127,40%	90,12%
Bezpečnost státu	83,61%	212,00%	183,28%	21,21%
Všeobecná veřejná správa	99,93%	89,44%	113,62%	120,51%
Výdaje Celkem	85,02%	106,98%	109,58%	87,65%
Daňové příjmy				
DPH	103,50%	99,01%	117,81%	117,67%
Daň z příjmů FO	111,04%	94,19%	82,64%	112,82%
Daň z příjmů PO	96,91%	95,41%	120,52%	117,24%
Daně z majetku	110,99%	100,85%	100,24%	99,88%
Místní poplatky	102,69%	97,74%	100,94%	142,86%
Z toho: poplatek za psa	100,53%	101,06%	109,42%	97,61%
Správní poplatky	62,66%	134,50%	121,67%	77,11%
Poplatky z oblasti životního prostředí	98,89%	108,61%	65,99%	218,94%
Poplatky z oblasti hazardních her	120,72%	81,27%	98,31%	208,93%
Nedaňové příjmy				
Příjmy z vlastní činnosti	64,80%	89,05%	230,59%	128,37%
Příjmy z pronájmu	97,91%	95,96%	101,18%	108,47%
Ostatní nedaňové příjmy	140,94%	87,01%	69,17%	122,90%
Výnosy z finančního majetku	78,95%	1333,33%	14,00%	2833,93%

Zdroj: vlastní zpracování, (Ministerstvo financí ČR, 2024)

Tabulka 1 Bazický index

Bazický index	2018/2018	2019/2018	2020/2018	2021/2018	2022/2018
Příjmy					
Daňové	100,00%	102,30%	101,67%	100,10%	133,58%
Nedaňové	100,00%	98,55%	92,97%	106,43%	116,32%
Kapitálové	100,00%	748,86%	101,48%	732,46%	790,24%
Dotace (přijaté transfery)	100,00%	91,67%	85,13%	88,23%	45,37%
Příjmy Celkem	100,00%	108,64%	96,94%	108,38%	124,22%
Výdaje					
Průmysl	100,00%	105,94%	128,68%	152,90%	136,01%
Vzdělávání	100,00%	105,76%	78,84%	102,06%	91,66%
Kultura, církev	100,00%	98,58%	97,37%	99,69%	37,95%
Sport a zájmová činnost	100,00%	12,64%	50,84%	9,95%	15,09%
Bydlení	100,00%	111,14%	90,51%	111,54%	85,82%
Ochrana ŽP	100,00%	109,06%	121,65%	154,99%	139,68%
Bezpečnost státu	100,00%	83,61%	177,25%	324,87%	68,89%
Všeobecná veřejná správa	100,00%	99,93%	89,38%	101,55%	122,38%
Výdaje Celkem	100,00%	85,02%	90,95%	99,67%	87,36%
Daňové příjmy					
DPH	100,00%	103,50%	102,47%	120,71%	142,04%
Daň z příjmů FO	100,00%	111,04%	104,59%	86,44%	97,52%
Daň z příjmů PO	100,00%	96,91%	92,46%	111,44%	130,65%
Daně z majetku	100,00%	110,99%	111,94%	112,21%	112,07%
Místní poplatky	100,00%	102,69%	100,37%	101,31%	144,73%
Správní popl.	100,00%	62,66%	84,28%	102,54%	79,08%
Popl. z oblasti živ. pros.	100,00%	98,89%	107,40%	70,88%	155,18%
Poplatky z oblasti hazardních her	100,00%	120,72%	98,11%	96,45%	201,51%
Nedaňové příjmy					
Příjmy z vlastní činnosti	100,00%	64,80%	57,71%	133,06%	170,81%
Příjmy z pronájmu	100,00%	97,91%	93,95%	95,06%	103,10%
Ostatní nedaňové příjmy	100,00%	140,94%	122,63%	84,83%	104,25%
Výnosy z fin. majetku	100,00%	78,95%	1052,63%	147,37%	4176,32%

Zdroj: vlastní zpracování, (Ministerstvo financí ČR, 2024)

Můžete přiblížit povahu vztahu s městem Dobřany?

Naše výzkumná organizace COMTES FHT a.s. sídlí v Dobřanech již více než 15 let a za tu dobu se významně rozrostla. Již při výběru lokality, kam se z Plzně přestěhujeme (z důvodu nutnosti zvětšení prostor) se nám líbil způsob komunikace s městskou správou, kdy jsme prezentovali naše byznysové zaměření a následně jsme dostali podrobné informace, jak může správa Dobřan našemu záměru pomoci a jak se v Dobřanech s podnikateli pracuje. Během 15 let jsme několikrát informovali vedení Dobřan o našich rozvojových záměrech a následně jsme se vždy dohodli, jak může obec pomoci nám a jak my jí. Domnívám se, že v Dobřanech během našeho působení má COMTES korektní vztahy založené na vzájemném respektu a spolupráci.

Jakým způsobem s obcí spolupracujete? Jak získáváte potřebné informace?

S obcí spolupracujeme různými způsoby. Základní způsob je vzájemná informovanost, co chystáme za rozvoj našeho podnikání (témata, velké investice, stavební činnost) a co chystá obec (a co z toho lze využít i pro nás). Zpočátku to byly možnosti propagace, podpora získávání kvalifikovaných zaměstnanců z naší strany podpora školy, odborné exkurze. V další fázi koupě obecních pozemků k rozšíření výzkumného centra, vzájemná pomoc při vybudování občanské vybavenosti (silnice, chodníky, úklid a údržba kolem našeho areálu), v poslední řadě je to i po dohodě s obcí odkup ruin jídelny a ubytovny bývalého státního statku a na jejich místě vybudování moderního vědeckotechnického parku s městskou mateřskou školkou. V obci podporujeme zájmová sdružení, podporujeme základní i uměleckou školu jak přímo, tak i např. poskytnutím našeho multifunkčního sálu pro různé akce. Potřebné informace získáváme osobním jednáním, z úředních oznámení nebo Dobřanských listů a z internetových stránek obce.

Jakým způsobem udržujete styky se samosprávou?

Jak jsem uvedl, osobní kontakty, dále obec pořádá každoročně setkání s podnikateli v obci, pana starostu zveme i na naše veřejné akce a např. slavnostní otevírání nových laboratoří.

Můžete přiblížit povahu vztahu s městem Dobřany z pohledu příspěvkové organizace zřizované městem?

V roce 2004 jsem byl jmenován do funkce ředitele ZUŠ J. S. Bacha Dobřany na základě řádného konkurzu. ZUŠ J. S. Bacha je příspěvkovou organizací města Dobřany. Od počátku mého zvolení do funkce ředitele byl vztah s městem na dobré komunikační úrovni, docházelo k oboustranné spolupráci a vždy jsem cítil od vedení města podporu v oblasti školství i kultury.

Jakým způsobem s obcí spolupracujete? Jak získáváte potřebné informace?

Jsem přesvědčený, že spolupráce s městem Dobřany zůstává od roku 2004 doposud, na vysoké úrovni (spolupráce s městskou Radou). Mezi další příspěvkovou organizací města, která se zabývá kulturou, patří Městské kulturní středisko, se kterým rovněž během roku několikrát spolupracujeme (víceúčelové kulturní zařízení Káčko, kostel sv. Víta, jednací sál MěKS, městská galerie, náměstí T.G.M. aj.) Během roku se podílíme na kulturně-společenském životě ve městě Dobřany - např. koncerty na různých místech, soutěže, přednášky, vzdělávací programy, výstavy aj.

Jako zastupitel získávám potřebné informace díky elektronické komunikaci před jednáním zastupitelstva města či finančního výboru. Dále se informuji z výpisů usnesení Rady města, komunikuji s vedením města a radními a důležité informace získávám také na členských schůzích AD.

Město dlouhodobě láká nové firmy, které se podílejí na rozvoji obce. Jaké benefity z toho má ZUŠ?

Město Dobřany nastavilo dle mého názoru dobrou strategii, jak zapojit firmy do společenského života ve městě. Firmy mají možnost si sami zvolit organizaci, spolek, školu nebo ostatní instituce, které finančně podpoří. Naši ZUŠ podporuje dobřanská firma Applycon s.r.o., Comtes FHT a.s. nebo Penny Market se sídlem v Dobřanech (finanční prostředky, bezplatné zapůjčení sálu, věcné dary).

Nyní se přesuneme k otázkám z pozice zastupitele. Jaké byly okolnosti Vašeho odchodu z ČSSD a nástupu do AD?

Na kandidátce ČSSD jsem vždy vystupoval jako nezávislý kandidát bez politické příslušnosti (r. 2006–2018), neboť mi byl blízký a sympatický obsah této politické strany. Postupem času se stala dle mého názoru místní organizace ČSSD pasivní a lidem se

připomínala pouze ve volebním roce. Způsob vystupování a reprezentace vysokých činitelů této strany mi vzala veškeré iluze a již jsem nechtěl být spojován s touto stranou.

Pro město jsem však chtěl pracovat dál. Jednou z možností bylo založit nové sdružení nezávislých kandidátů. Po jednání s lidry stávajících uskupeních ve městě jsem se rozhodl, přijmout nabídku AD a netříštit tak hlasy v malém městě.

Jak byste hodnotil povolební jednání v roce 2022?

Z mého hlediska povolební jednání byla věcná a konstruktivní, se všemi ostatními sdruženími proběhla korektní diskuse. Přesto se sdružení nezávislých kandidátů AD, které získalo důvěru občanů nadpoloviční většinou, rozhodlo, že nebude vytvářet s dalšími sdruženími koalici. Respektovali jsme tak výsledky voleb a přání občanů.

Jakým způsobem spolupracuje opoziční koalice na chodu města?

Pouze část opozice má konstruktivní kritiku a snahu dojít ke společným závěrům a cílům, přichází se zajímavými podněty.

Jak z pozice člena finančního výboru hodnotíte rozpočtovou politiku města?

Jaká je povaha spolupráce uvnitř výboru?

Předsedou finančního výboru je kandidát z konstruktivní a aktivní opoziční strany. Jednání probíhají v klidné a pohodové atmosféře. Rovněž ostatní členové nevytvářejí nepřátelskou atmosféru. Většinou dochází k vzájemné shodě, neboť rozpočtová politika města je dle mého názoru uvážená, jak z hlediska krátkodobého, tak i dlouhodobého.

Rozhovor 3 starosta obce Bc. Martin Sobotka (2022)

Můžete přiblížit povahu vztahu s místními firmami?

Město historicky ovlivňovalo, které nové firmy se v něm lokalizují. Preferenci získaly firmy s vyšší přidanou hodnotou, které spíše spoléhají na dlouhodobé pracovní smlouvy s kvalifikovanými zaměstnanci. Město nabízí jak aktivní spolupráci, tak řadu kvalifikovaných pracovníků a blízké umístění k statutárnímu městu Plzeň. Pro stabilizaci a rozvoj malých a středních firem, které zde působí, město vybudovalo nový průmyslový park, kde podniky de facto uhradily jen náklady na zasíťování lokality a cenu „holého“ pozemku. Malé živnostenské podniky město dále podporuje nájemným pod tržní hladinou.

Jakým způsobem spolupracujete s opozicí v zastupitelstvu?

Klasické dělení na opozici a zbytek je většinou jen velmi umělé a leckdy hrané. V řadě věcných debat neexistuje spor a daří se hledat nejlepší řešení v otevřené debatě, daří se to ale spíše v neveřejném dialogu. Ještě lepší situaci brání fakt, že po poslepuování ve volbách

2022 netvoří opozice žádný názorově vyhraněný celek. PŽM (STAN, ODS, TOP 09, bývalí nezávislí kolem starosty Jaroslava Sýkory) se snaží profilovat konstruktivně, ale chybí jim znalostní výbava, aby mohli do středu debaty postavit nová skutečně palčivá témata. Demokratická alternativa (ČSSD a OMD – původně nezávislé sdružení s akcentem na transparentnost, IT apod.) je v podstatě strana 3 jedinců s navzájem nesouvisejícími prioritami, jejíž hloubka pohledu na město je v drtivé většině případů dána jejich osobní občanskou zkušeností, případně rozšířenou o poznatky rodiny a velmi úzkého kruhu známých a přátel.

Jak byste popsal rozvojové cíle obce?

Z 90% by to bylo opisování Programu rozvoje města, který je u nás velmi živým koncepčním hybatelem. Nad tím je pár dalších úvah a určitý prostor pro improvizaci tak, aby se dalo reagovat na aktuální situaci, jako jsou dotační pobídky apod. Dalším důležitým směrníkem je demografická studie kapacit škol. Axiomem je též územní plán a jeho cíle z hlediska počtu obyvatel, kde ale chybí věrohodné číslo od státu, neboť je velký rozpor mezi SLDB, bilancí obyvatel a daty mobilních operátorů. To například oddaluje plány na bytovou výstavbu.

Mezi zbylých 10% by mohla patřit snaha o přechod na ORP nebo změnu stávajícího ORP Stod. Spádovost obce Stod napovídá o nefunkčnosti systému ORP v okolí Plzně. Nepomáhá tomu ani umístění nemocnice, protože „dobřaňáci“ upřednostňují fakultní nemocnice v Plzni pro jejich kvalitu. Právě z důvodu dostupnosti by bylo vhodné, aby například možnost zřízení občanského průkazu a podobně fungovala alespoň jeden den v týdnu v Dobřanech. Pro naše seniory je taková cesta náročná. Zvažujeme i variantu, že bychom se inspirovali obcí Nýřany a dojížděli na svůj úřad do Plzně. Řadu úkonů „za Stod“ tímto způsobem Magistrát města Plzně již plní. Celá akce je nyní pozastavena jak nejasným počtem obyvatel, tak hrozící stavbou gigafactory, která nás aktuálně pálí více.

Čím je podle Vás způsoben úspěch sdružení Aktivní Dobřany?

V roce 2002 ještě ve společnosti panovalo přesvědčení, že štěstí nastane, až odejdou staré struktury a vezmou to do ruky mladí. Proto byl náš název Mladí pro Dobřany, oficiálně nám bylo zakladatelem, synem tehdejšího starosty sděleno, že jsme něco jako B-tým strany jeho otce, že ho budeme podporovat, ale budeme se snažit o změny k lepšímu (heslo v kampani bylo, že budeme odstraňovat „střejcovské způsoby“). Reálně jsme byli ale spojeni i s ODS, která tehdy s B-týmy začala, což jsme se ale dozvěděli teprve nedávno. Tehdy jsme

uspěli a měli zástupce v radě, kde byla dále v koalici SND – strana otce našeho lídra, ČSSD a ODS.

Ve volbách 2006 jsme udrželi počet mandátů, ale výsledek byl zatím naposledy mezi volbami horší, přišlo mi to trapné a z pozice neformálního ideologa uskupení jsem prosadil, že budeme mít své akce každý rok, že budeme působit kontinuálně a viditelně, ne, že se zjevíme až ve volebním roce. Odtud se odvíjí náš úspěch, tým je pohromadě nepřetržitě, máme z vlastních řad více potenciálních kandidátů, než se vejde na kandidátku. Tady začíná punc pracovitosti, který je pro většinu voličů důležitý. Dalším zdrojem potvrzení této konkurenční výhody je poctivá, soustavná, důsledná a odvážná práce na programu a jeho dodržování a podřízení se celku. A v neposlední řadě je to sběr informací od občanů všemi formami, obrovská velikost naší bubliny, která nezahrnuje jen opravdu okrajové skupiny, vstřícná reakce na každý podnět. Výhodou je také štěstí, že se nám ty nejdůležitější věci z programu daří splnit beze zbytku, ojedinělé neúspěchy zaviněné vnějšími vlivy pak věrohodně vypadají jako to, co jsou. Nezaviněné výjimky, které tak potvrzují pravidlo, lidé to nechtou jako výmluvu, protože z drtivé většiny případů mají pozitivní zkušenost.

Obrázek 1 nejasný počet obyvatel v obci

A kolik mají Dobřany vlastně obyvatel?

Touto otázkou si naběhla řada lidí, které jsem v poslední době potkal. Tohle téma mě vždy zaručeně nažhaví. Je zásadní nejen pro prestiž města, ale i pro ekonomiku, plánování bytové výstavby a kapacit škol, ale velký dopad bude mít i na naši snahu nebýt pod Stodem a stát se samostatnou obcí s rozšířenou působností.

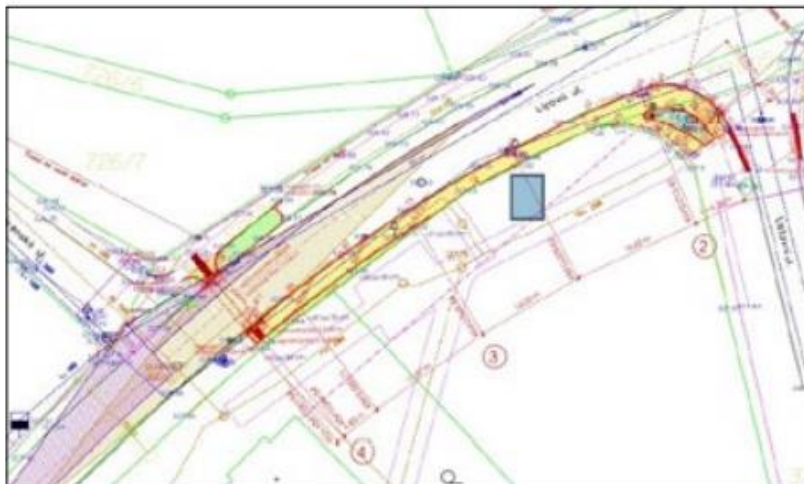
Nechci vás obtěžovat čísly v takové míře, jaké to dělám těm, kteří se mě, nic zlého netuše, zeptali. Jen ta nejzajímavější z 6 971 sečtených obyvatel jich tu nemá 1300 trvalý pobyt, v nemocnici sečetli 400 lidí, ale odečetli nám kvůli ní 850 lidí, a na každý dům postavený od roku 2011 přibýlo 0,17 obyvatele.

No, nedivte se, že jsem dopálený. Pěkně od plic reaguji na každou odpověď na mé reklamace u statistiků. Je to šlendrián, který nemůže žádného řádného Dobřanačka nechat v klidu. Přece se nenecháme šidit, že.

Martin Sobotka, starosta

Zdroj (Dobřanské listy, červenec až srpen, 2022)

Bystří občané si sami budují lepší město

Víc hlav víc ví, proto je naší dlouhodobou snahou zbavit občany ostychu před tím, aby si své dobré nápady nenechávali pro sebe. Každý logický a oprávněný námět má cenu zlata, je tedy báječné, že se s nimi lidé ozývají.

Touto cestou například vznikne chodník, který odstraní nelogičnost na křižovatce Ústavní a Jiráskovy ulice (na obrázku mylně jako Lipová). Zároveň zvýší dopravní bezpečnost u fotbalového stadionu, kde jednostranný chodník mezi oplocením a parkovacími stánkami nestačí při velkých akcích.

Máme stavební povolení, jakmile budeme mít rozpočet, vysoutěžíme to.

Děkujeme panu Stulíkovi za to, že přemýšlí, jak město vylepšit.

Martin Sobotka, starosta

Zdroj: (Dobřanské listy, 2022)

Smutný odchod gynekologa a porodníka MUDr. Krčála z dobřanské ambulance

Velmi mě zaskočila zpráva uvedená v ambulanci pana doktora MUDr. Petra Krčála i na jeho webových stránkách, ze které cituji: „Z důvodu stále se zvyšujících provozních nákladů ukončuji k 31. 12. 2022 činnost ordinace v Dobřanech.“

V tomto článku se vyjadřuji osobně jako dlouholetá spokojená pacientka pana doktora a také jako žena bývalého starosty města Marka Sýkory, díky němuž jsem byla přítomna velkému úsilí, které tehdy vynaložil k získání pana doktora Krčála pro ordinaci v Dobřanech.

Pan doktor měl před svou praxí v Dobřanech již 2 zaběhnuté praxe v Chotěšově a Chlumčanech, zatímco v Dobřanech fungovala na šestitisícové město jedna dosluhující paní doktorka. S plánovaným otevřením nového zdravotního střediska v Dobřanech v roce 2014 tehdejší starosta a jeho spolupracovníci dlouho a intenzivně jednali, aby přesvědčili pana doktora Krčála k otevření ordinace v Dobřanech a především zdravotní pojišťovny k uzavření smlouvy umožňující provoz této lékařské praxe. Pan doktor zde tehdy s veškerou vstřícností města dostal k dispozici prostory gynekologické ordinace a zázemí na míru jeho požadavkům. Jednoznačným cílem města bylo získat pro své obyvatele špičkového odborníka a poskytnout mu takové podmínky, že se Dobřany stanou v dohledné době jeho hlavním, či jediným působištěm. Namísto toho se nyní po 7 letech pan doktor rozhodl svou praxi v Dobřanech ukončit, což je pro nás velká ztráta z hlediska dostupnosti zdravotní péče, ale i prestiže města.

Zatímco jinde obce a města lákají k působení lékaře různými pobídkami typu poskytnutí bydlení, vybudování ordinace i financování jejího vybavení nebo odpuštění nájmu na několik let, město Dobřany a jeho vedení nyní nechá pana doktora odejít. Ptám se, jak je možné, že má-li pan doktor volbu pracovat v moderních a kvalitně vybavených prostorech zdravotního střediska v nyní už sedmitisícových Dobřanech, zvolí si dobrovolně pro provozování své praxe z mého pohledu méně komfortní a méně reprezentativní zázemí v menších sousedních obcích?

Z vyjádření pana starosty na posledním zastupitelstvu i na Facebooku sdružení Aktivní Dobřany na mě bohužel číší jen jistá arogance, kdy úřad jedná jako vrchnost a ne jako partner a prostředník mezi obyvateli města a poskytovateli zdravotní péče. Za mě kvalitní a dostupná lékařská péče patří jednoznačně k prioritám občanské vybavenosti každé obce či města, a proto mě velmi mrzí, že to v Dobřanech neplatí.

Mgr. Barbora Sýkorová

Zdroj (Dobřanské listy, červenec až srpen, 2022)